

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Leikkipuiston kesätoiminnan kehittäminen luovien toimintojen avulla

Nissinen, Hemina & Sutt, Heidi

2015 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Leikkipuiston kesätoiminnan kehittäminen luovien toimintojen avulla

Nissinen, Hemina & Sutt, Heidi
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Tammikuu, 2015

Nissinen Hemina & Sutt Heidi

Leikkipuiston kesätoiminnan kehittäminen luovien toimintojen avulla

Vuosi 2015 Sivumäärä 51+5

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää leikkipuiston toimintaa luovien toimintojen avulla painottuen kesäaikaan. Toiminnallisessa osuudessa suunniteltiin ja toteutettiin kahdeksan luovan toiminnan tuokiota leikkipuistoon. Tavoitteena oli saada mahdollisimman monia lapsia osallistumaan matalankynnyksen periaatteella toimivaan maksuttomaan toimintaan. Kohderyhmänä olivat lapset yhdestä kahdeksaan ikävuoteen saakka. Tarve leikkipuiston toiminnan kehittämiseen nousi aikaisempien tutkimusten vähyyden ja omien havaintojemme kautta.

Opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen on koottu tietoa leikistä ja liikunnasta ja niiden merkityksistä, sekä tietoa luovista menetelmistä, musiikista, lastenkirjallisuudesta ja kuvataiteesta. Teoriaosuuteen sisällytettiin myös tietoa ohjaajuudesta sekä syrjäytymisestä. Teoreettinen viitekehys tuki opinnäytetyössä toteutettuja toimintamuotoja, joiden tarkoituksena oli tukea lapsen monipuolista kasvua ja kehitystä. Opinnäytetyön lopputuloksena tehtiin opas, jonka sisältö koostui toimintatuokiosuunnitelmista ja tavoista toteuttaa niitä. Opas koottiin niin, että jokainen toimintatuokio esiteltiin erikseen, oppaassa kerrottiin mitä milloinkin oli tehty, miten toimintatuokiot olivat toteutuneet ja mitä materiaaleja siihen oli käytetty. Oppaan tekemisessä onnistuimme toivomallamme tavalla. Toiminnan arviointi tehtiin haastattelun, palautteen ja oppimispäiväkirjojen perusteella. Palautekyselyn ja haastattelun perusteella onnistuimme tuomaan leikkipuistoon uutta luovaa toimintaa sekä luomaan lapsille ilon ja onnistumisen kokemuksia.

Avainsanat: leikkipuisto, luovat toiminnot, opas, lapset, toiminnan kehittäminen

Nissinen Hemina & Sutt Heidi

Developing summer activities using creative means

Year	2015	Pages	51+5
------	------	-------	------

This thesis was a functional thesis based on research work. The thesis provides ideas for the development of playgrounds, with an emphasis on the summer- time. Eight creative sessions had been planned and carried out in the playground. Evaluation material was gathered from the participants. This feedback was used as a part of the performance evaluation. The aim was to get as many children as possible to participate in this low-threshold, free of charge operation. The target group was children from one to eight years of age. The need for the development arose from the lack of earlier studies and own perceptions.

The theoretical reference frame of the thesis contains information about the play and its meaning, physical activity and its importance, as well as information about creative processes, music, children's literature and the visual arts. The theory part also includes information about directing and exclusion. The theoretical framework supports the carried out modes of action, which are intended to support the diversification of the growth and development of a child. An outcome of the thesis was a guide book, which contained session plans and ways to implement them. The guide was compiled so, that each of the sessions is separately identified and all the things that were done during them were listed, how the sessions were have been carried out and what kind of materials were used for it. Evaluation of the operation was based on interviews, oral feedback and learning diaries. A variety of methods had been used in the assessment of the thesis to meet the objectives set. Based on the feedback from the questionnaire and the interview, creative activities were successfully introduced to the playground for the children, from which they experienced joy and success.

Keywords: playground, creative activities, guide, children, operational development

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Teoreettinen viitekehys.....	7
2.1	Leikki.....	7
2.2	Musiikki.....	10
2.3	Kuvataide.....	11
2.4	Lastenkirjallisuus.....	12
2.5	Liikunta.....	13
2.6	Ohjaajuus.....	14
2.7	Syrjäytyminen.....	15
3	Opinnäytetyön tarve ja tavoitteet.....	16
3.1	Osatavoitteet ja niiden arviointikysymykset.....	17
4	Leikkipuistotoiminnan kehittäminen.....	18
4.1	Toimintaympäristön esittely.....	18
4.2	Opinnäytetyön eteneminen.....	19
4.3	Toimintakerrat.....	21
5	Arvioinnin toteutus ja tulokset.....	24
5.1	Arviointiaineisto ja kyselylomakkeet.....	24
5.2	Arviointimenetelmät.....	25
5.2.1	Kvalitatiivinen arviointitutkimus.....	26
5.2.2	Kvantitatiivinen arviointitutkimus.....	27
5.3	Lasten ja työntekijöiden toiminnan arviointi.....	28
5.3.1	Arviointitulosten luotettavuus.....	34
5.4	Opinnäytetyön tavoitteiden arviointi.....	35
6	Pohdinta.....	42
	Kuviot.....	50
	Taulukot.....	51
	Liitteet.....	52
	Liite 1: Mainos.....	52
	Liite 2: Osallistuneiden kyselylomake.....	53
	Liite 3: Yhteistyökumppanien kyselylomake.....	54
	Liite 4: Oppimispäiväkirja kysymykset.....	55
	Liite 5: Mitali jalkapallon MM-otteluun osallistumisesta lapsille.....	56

1 Johdanto

Opinnäytetyömme lähti liikkeelle siitä, että halusimme lähteä kehittämään kesäaikana tapahtuvaa leikkipuistotoimintaa painottuen alkuopetusikäisiin lapsiin. Koulujen loputtua monet lapset jäävät päivisin yksin kotiin vanhempien lähdettyä työhön. Pyrimme luomaan lapsille vaihtoehdon tulla puistoon ja osallistua heille suunnattuihin erilaisiin toimintoihin. Ajatus siitä, että leikkipuistotoiminta ja varsinkin kesäaikaan tapahtuva leikkipuistotoiminta kaipaisi uusia toimintamuotoja, tuli omien kokemusten ja yhteisen pohdinnan perusteella.

Lasten syrjäytymiseen tulisi kiinnittää suurta huomiota. Sirkka Rousu on kirjoittanut väitöskirjan ”Lastensuojelun tuloksellisuuden arviointi organisaatiossa”. Rousu kirjoittaa että lapsi voi syrjäytyä yhteiskunnasta jo lapsuudessa. Tähän voivat vaikuttaa esimerkiksi huonot kasvuolot ja se, että lapsi ei saa riittävää tukea kasvuun ja kehitykseen. (Rousu, 2007, 88-90.) Taloudellinen ja kulttuurien välinen eriarvoisuus näkyy lapsiperheissä, joten maksuttomia matalankynnyksen palveluja tulisi kehittää niin, että kaikilla olisi mahdollisuus osallistua välittämättä siitä minkä kulttuurin edustaja lapsi on tai onko lapsi varakkaasta tai varattomasta perheestä.

Pyrimme toimintamme suunnittelussa ja markkinoinnissa kiinnittämään huomiota siihen, että tuomme riittävästi esiin, että jokainen on tervetullut osallistumaan ja ettei toimintaan osallistuminen ole maksullista. Haluamme toimintamme kautta tuoda näkyväksi, että alkuopetusikäiset lapset ovat monesti yksin päivisin vanhempien ollessa työssä. Tämä voi pahimmillaan johtaa ainakin hetkellisesti lapsen syrjäytymiseen. Leikkipuistotoiminnan kehittäminen voisi oikealla tavalla toteutettuna olla mahdollisuus vaikuttaa lasten kesäajan syrjäytymisen ehkäisyyn.

Lapsen ääni kehittämisohjelma on keskittynyt vuosina 2009-2013 kehittämään esimerkiksi palveluita niin, että syrjäytymisen riski olisi lapsilla mahdollisimman minimaalinen. Kehittäminen olisi hyvä kohdistaa muun muassa hyvinvointipalveluiden kehittämiseen ja lapsen osallisuuden lisäämiseen sekä huomioimiseen. (Kaste-ohjelman Etelä-Suomen aluejohtoryhmä. 2009, 16-17.)

Tutustuimme leikkipuistotoiminnan kehittämishankkeeseen joka toteutettiin vuosina 2006-2008. Tässä projektissa keskityttiin pääasiassa avoimen toiminnan kehittämiseen ja siinä laadittiin käsikirjaohjeet kesätoiminnan periaatteista sekä luotiin palveluverkko-suunnitelma leikkipuistoille. (Leikkipuistotoiminnan kehittämishanke 2006-2008. 2009, 6-9.) Tämä hanke on omalta osaltaan antanut osviittaa opinnäytetyöllemme. Kehittämishanke tukee omaa ideaamme, sillä hankkeessa on taustalla sama perusidea, jossa halutaan kehittää leikkipuistossa tapahtuvaa toimintaa.

Opinnäytetyömme tavoitteena on luoda uusia, luovien keinojen avulla toteutettavia toimintamalleja joita voisi jatkossa hyödyntää leikkipuistotoiminnassa. Toimintatuokiot on suunniteltu

niin, että ne tukisivat parhaalla mahdollisella tavalla lapsen motorista, sosiaalista ja psyykkistä kehitystä sekä oppimista. Opinnäytetyömme tuloksena syntyi opas johon olemme koonneet jokaisen toimintatuokion sisällön suunnittelusta toteutukseen. Oppaan on tarkoitus toimia niin sanottuna uusien, hyvien käytäntöjen mallina. Oppaassa on myös kerrottu esimerkiksi siitä, kuinka tuokioita on hyvä ennakkoon suunnitella ja valmistella sekä mitä kaikkea tulee huomioida toimintatuokioita suunnitellessa.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Sisällöltään se käsittää teoreettisen viitekehyksen, toiminnan suunnittelun ja toteutuksen, tietoa projektin etenemisestä sekä arviointi- ja pohdintaosuuden. Opinnäytetyö keskittyy 6-8- vuotiaisiin lapsiin. Toimintatuokiot on kuitenkin suunniteltu siten, että olemme huomioineet kaiken ikäiset lapset ja tuokiot soveltuvat iästä huolimatta kaikille.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus koostuu kahdeksasta eri tuokiosta. Jokainen tuokio pitää sisällään erilaisia luovia toimintoja, joiden tarkoituksena on osallistaa lapsia sekä kannustaa ja tukea heitä. Toimintatuokiot pitävät sisällään perinneleikkejä, satujen kerrontaa, musiikkimaa- lausta sekä muuta musiikkiin ja laulamiseen liittyvää toimintaa, erilaisia liikuntatuokioita ja kädentaitoja.

2 Teoreettinen viitekehys

Teoreettinen viitekehys sisältää teoriaa leikistä, leikin ohjauksesta ja kehitymisestä. Edellä mainittujen lisäksi olemme tuoneet teoreettiseen viitekehykseen tietoa musiikista, kuvataiteista, saduista ja liikunnasta sekä niiden merkityksestä lapsille. Myös ohjaukseen sekä syrjäytymiseen liittyvä teoretieto on sisällytetty viitekehykseen.

Luovien toimintojen tavoitteena on lapsen mielikuvituksen ja uteliaisuuden ruokkiminen esimerkiksi eläytymisen ja satujen kuuntelun avulla. Tavoitteena on lisäksi kehittää karkea- ja hienomotoriikkaa muun muassa liikunnan ja askartelun avulla. Havaintokyvyn kehittäminen on myös yksi tavoitteista. Tämä tapahtuu esimerkiksi retkien sekä luonnon ja ympäristön tutkimisen kautta. Itseilmaisun vahvistaminen tapahtuu lorujen, laulujen ja kehonilmaisun avulla. (Laine, Ruishalme, Salervo, Sivén & Välimäki, 2009, 208.)

2.1 Leikki

Lapsen päivän keskeisimpiä sisältöjä on omaehtoinen leikki. Lapsi leikkii aina, kun siihen on mahdollisuus. Leikki on lapselle luontainen tapa toimia. Lapsella on leikissä sisäinen motivaatio ja sen toiminta itsessään riittää motiiviksi. Leikki tuottaa lapselle iloa ja nautintoa ja tempaa mukaansa. Se tuottaa niin sanotun flow-kokemuksen. Tällä tarkoitetaan tilannetta jossa ihmi-

nen on äärimmäisen keskittyneessä tilassa, jota ympäristöärsykkeet eivät yleensä pysty häiritsemään. Lapsi on kiinnostunut oppimaan asioita, mutta tämän tulee tapahtua hänen omilla ehdoilla ja omia tavoitteita mukaillen. (Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen, Vilén, 2008, 200-201)

Leikki on erittäin tärkeää lapsen kokonaisvaltaisen kehittymisen kannalta ja lapsi oppiikin leikin ohessa itsestään, toisistaan sekä ympäristöstään. Leikki on lapsen omaehtoista, aktiivista toimintaa ja lapsilähtöinen kasvatusta painottaen erityisesti sitä. Lapsella tulisi olla päivittäin paljon aikaa leikkimiseen ja myös kasvu- ja oppimisympäristö tulisi laatia sellaiseksi, että se mahdollistaisi monipuolisen leikin niin ulkona kuin sisätiloissakin. Lapsi harjoittelee myös perustoimintoja, kuten pukemista, ruokailua ja peseytymistä, leikin kautta. Tämä tapahtuu esimerkiksi pukemalla nukkeja tai roolivaatteita, sekä käyttämällä erilaisia leluja. Lasten tulisi antaa käyttää leikissä monipuolisesti erilaisia välineitä ja materiaaleja. (Karling ym., 2008, 200-201.)

Leikki on lapselle hyvin merkityksellinen tapa toimia, käsitellä tunteita ja oppia. Leikin kautta on luontaista tutkia ympäristöä ja tutustua erilaisiin toimintatapoihin. Jokaisessa kehitysvaiheessa lapsen leikissä on nähtävillä omat erityispiirteensä. Nämä näkyvät melko helposti leikkiä havainnoitaessa. Myös kulttuurilliset erot näkyvät. Lapsen leikkiessä näkyy samalla onko leikkiä pidetty merkityksellisenä lapsen elämässä ja onko lapsella ollut mahdollisuus leikkiin. Leikkiessä tapahtuu vuorovaikutusta koko ajan, vaikka yhteistä kieltä tai sanoja ei olisikaan. (Karila & Lipponen. 2013, 160-163.)

Sosiaalisia taitoja harjoitetaan leikin avulla ja jo kolmekuinen vauva osoittaa kiinnostusta toista vauvaa kohtaan. Vauvojen välinen vuorovaikutus on tästä huolimatta vielä pitkään yksisuuntaista. Yhteisen leikin kannalta tärkeitä perustaitoja opitaan toisen ja kolmannen ikävuoden aikana, kun leikit muuttuvat kestoltaan pidemmiksi sekä monipuolisemmiksi. Leikeissä käytetään leluja ja mielikuvitusta rikastamaan leikkiä ja leikkijät vastaavat toistensa tekemiin aloitteisiin. (Lindblom-Ylänne, Niemelä, Päivänsalo & Tynjälä, 2005, 61.)

Kontaktileikit ovat leikin ensimmäisiä asteita jotka tapahtuvat usein esimerkiksi lapsen ja äidin välillä. Usein toistuva tuttu leikkialoite saa aikaan lapsessa hymyä, naurua ja jännityksensensuista odotusta. Tämä vahvistaa lapsen ja leikittäjän sidettä. Kontaktileikki saa niin lapsen kuin kasvattajan kokemaan itsensä hyväksytyksi. Lapsi on näissä leikeissä mukana, koska hänellä ikään kuin leikitään. Sylileikit ovat omiaan rakentamaan puheenkehityksen ennakkoehtoja. Aikuinen muodostaa kielen avulla leikeissä kuvitellun tilanteen. Monissa leikeissä ja riimeissä esiintyy lapsen oma nimi. (Hujala & Turja, 2011, 70-71.)

Leikin toiminta on elävää ja toistuessaan aina uutta. Tämä virittää lapselle lähikehityksen vyöhykettä kielen oppimisen prosessissa. Kontaktileikkien tehtävänä on esimerkiksi toisto, jonka tarkoitus on mahdollistaa tilanteen yhteinen ennakointi leikkijöitten kesken. Leikkitalanteisiin

rakennettu loppuyllätys luo niin sanotun turvallisen vaaran kokemuksen ja ristiriidan sekä leikkisän huumorin ja saa lapsen nauramaan. Lapsi toimii itse fyysisesti leikin osapuolena ja yhteisen huomion kohde rakennetaan toiminnan avulla. Tällaiset leikkutilanteet luovat edellytyksen jäljittelylle, joka on seuraavan kehitysvaiheen oppimisen muoto. (Hujala & Turja, 2011, 70-71.)

Lapsen alkaessa ryömiä ja kontata hän oppii samalla itsenäisesti pyrkimään paikasta toiseen ja kohteilla on motivoivaa voimaa. Tässä vaiheessa lapsi tutkii suullaan, joka on herkkä elin. Hän tutkii lisäksi esineitä kytkemällä käden ja katseen toiminnan yhteen. Varhaisella esineleikillä on luonnollisesti merkitystä myös lapsen kasvuille. Esineet houkuttelevat lasta liikkeelle ja tutkimaan ympäristöään. Esinetoiminnoissa lapset luovat keskinäisiä suhteitansa. Jopa kiistat syntyvät tässä vaiheessa esineistä. Lapsi harjoittelee tietoisesti jäljittelemään aikuista esinetoimintojen kautta ja se on taito, josta muodostuu tämän ajankohdan oppimisen perusmuoto. Ilman tätä esimerkiksi puheen oppiminen vaikeutuu. Esineitä käsittelemällä lapsi rakentaa itsellensä tietoa kohteista ja aikuinen on täydentämässä toimintaa. Tämä tapahtuu antamalla kohteille nimiä ja kulttuurisia merkityksiä. On myös tärkeää, että kasvattajat ovat tietoisia lapsen kehitysvaiheiden tuomista muutoksista sekä uudistumistarpeista koskien kasvattajan toimia. (Hujala & Turja, 2011, 72-73.)

Kolmatta ikävuotta lähestyttäessä lapsi on kehittynyt kielellisesti niin paljon, että hän kykenee jo omaksumaan roolin, joka sitoo erilliset lyhyet kuvitteluepisodit loogiseksi samaan ilmiömaailmaan liittyviksi ketjuiksi. Lapsi on tajunnut, että esineet eivät sellaisenaan ole merkityksellisiä, vaan niitä voi käyttää toiminnassaan. Kuvitteluleikeissä olevat roolit ohjaavat lasten toimintoja ja keskinäisiä suhteita. Leikki-ikäinen lapsi voi liittyä suunnitelmalliseen yhteistoimintaan toisen leikkijän kanssa, sillä rooli antaa vastavuoroisen toiminnan ohjeen. Tällaisia ovat esimerkiksi vastinparit, kuten lääkäri ja potilas tai ostaja ja myyjä. Leikissä voidaan improvisoida kokonaisia tarinoita, koska leikki ei ole enää vain sarja spontaanisti assosioituja kuvia ja leikki on kestoiltaan pitkäjänteisempää. Tällaisissa leikeissä lapset rakentavat omaa minäkuvaansa. Lisäksi he tutkivat ympäristöään ja hyvän ja pahan kysymyksiä. (Hujala & Turja, 2011, 75-76.)

Kouluikää lähestyttäessä sääntöleikit ovat lisääntyneet. lapset harjoittelevat sosiaalista vaikuttamista, neuvottelua ja ristiriitatilanteiden ratkomista leikin lomassa. Sääntöjen noudattaminen vaatii lapselta itsehillintää ja kykyä toimia yhteisen päämäärän hyväksi. Kouluikäiset kykenevät jo tunnistamaan toisten ihmisten aikomuksiin ja tunteisiin liittyviä ei-sanallisia viestejä ja pystyvät suunnitelmalliseen yhteistoimintaan aikaisempaa paremmin. Ystävyyssuhteet muodostuvat yhä kestävimiksi ja tärkeämmiksi. Kouluikäiset ovat myös melko valikoivia tovereidensa suhteen ja yhteisen tekemisen rinnalle nousee omien kokemusten jakaminen ystävän kanssa. (Lindblom-Yläne ym., 2005, 61.)

2.2 Musiikki

Musiikki tunnetaan ympäri maailmaa ja eri kulttuureissa, mutta sitä käytetään erilaisiin tarkoituksiin riippuen käyttäjäkunnasta. Euroopassa musiikkia käytetään useaan erilaiseen tarkoitukseen. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi juhlissa, rentoutumiseen, hauskanpitoon, rytmin opetteluun, soittamiseen ja laulamisen tueksi. Musiikin avulla on saatu kokemuksia, että se vaikuttaa ihmisten välisiin suhteisiin, murtaen mahdollisia esteitä ja muureja heidän vuorovaikutuksessaan. Musiikin on niin sanotusti koettu yhdistävän ihmisiä. On jopa esitetty, että lapset, jotka harrastavat musiikkia, ovat empaattisempia muita kohtaan. Musiikin voima on koettu erilaisissa ympäristöissä auttavana tekijänä lasten kasvatuksessa, vaikeista tilanteista on päästy etenemään laulun tai musiikin avulla. Musiikki on luonut lapselle niin sanotusti rytmin toimia tai laulaminen on pysäyttänyt villin lapsiryhmän kuuntelemaan ja keskittymään. (Helenius & Korhonen. 2008, 165-167.)

Lapsi saa kokonaisvaltaisista musiikin kokemuksista kauneuden, harmonian, melodian, rytmin, tyylin, jännityksen ja ilon tuntemuksia, ilmaisuja sekä omakohtaisia aistimuksia. Musiikin oppiminen on pienelle lapselle monimuotoinen ja merkityksellinen prosessi. Luonnolliset, vapaa-muotoiset musiikkitalanteet aktivoivat parhaiten lapsia kohti omaa musiikillista ilmaisuja. Lapsen tulisi kokea olevansa rakastettu ja hyväksytty varhaisten musiikillisten oppimiskokemusten ollessa käynnissä. Tämän tulisi myös tapahtua ilman suoriutumispaineita. Musiikin olisi hyvä olla osana leikinomaisia kokemuksia ja musiikillinen kokemus ja leikkiin liittyvä ilmaisu johtavat parhaimmillaan mielihyvää tuottavaan flow-kokemukseen. Musiikki ja laulaminen ovat samalla erittäin hyvää puheopetusta, jossa toiston merkitys korostuu. Pienten lasten laulut sisältävät olennaisia piirteitä musiikista, kuten jokaiseen tavuun liittyvät omat sävelet. (Hujala & Turja, 2011, 123,125.)

Musiikki antaa toiminnalle rytmin ja sen melodia ja harmonia uppoutuvat syvälle kuulijan sisimpään eli tunteisiin. Musiikkimaalauksessa on siis tarkoitus soittaa erilaista musiikkia ja tuoda näkyväksi tunteita maalaten, jotka musiikki kuulijassa herättää. Kun lapsi kokee musiikin kautta erilaisia tunteita ja tuo niitä maalauksen avulla näkyväksi on hänen helpompi ymmärtää ja käsitellä tunteiden tuomia ajatuksia, kun ne ovat näkyvillä. Musiikkimaalaus voi auttaa purkamaan ristiriitoja ja sitä voidaan käyttää apuna selvittämään kriisejä sekä selkiyttämään omia ajatuksia. (Ahonen 2000, 194-195.)

Musiikkimaalauksessa on tärkeää muistaa, että itse toimintaan osallistuminen ja sen kokeminen on tuotosta tärkeämpi. Lapsen kokemuksia tai tuotosta ei tule koskaan arvioida kriittisesti. Musiikki on valittava huolella, jotta se virittää lasta ilmaisemaan sekä itseään, että musiikkia kuvataiteen keinoin. (Mäkinen, Hongisto-Åberg & Lindeberg-Piironen 1993, 105.)

2.3 Kuvataide

Lapselle on ominaista tutkia maailmaa aistien avulla sekä samalla tehdä luovia toiminnallisia ratkaisuja aistihavaintojen pohjalta. Taide on aistihavaintojen alueeseen kuuluva osio. Aistinen toimijuus onkin keskeistä taidekasvatuksessa. Aistisuudella tarkoitetaan aistihavaintojen ensisijaisuutta eli sitä, että maailma otetaan vastaan tutkimalla ja aisteja hyödyntämällä. Aistisuus on myös lapsilähtöinen näkökulma, joka kunnioittaa lapsen tapaa olla maailmassa. Taiteellinen toiminta luo mahdollisuudet vuorovaikutukselle, joka perustuu lapsen tapaan olla suhteessa ympäristöön. (Hujala & Turja, 2011, 111.)

Tehtäviltään ja luonteeltaan lapsen taiteellinen toimijuus on vaihtelevaa ja moninaista. Se on lapselle tuttu tapa ilmaista itseään ja tutkia maailmaa. Kasvatuksessakin on mahdollista tukea lapsen toimijuuden, osallisuuden taiteellisia ja esteettisiä elementtejä. Varhaiskasvatuksessa onkin tärkeää, että taidekasvatuksellisia tavoitteita ei määritellä aikuisen vaan lapsen näkökulmasta. Lisäksi tarvitaan myös erityistä taiteeseen keskittyvää toimintaa, mikä tarkoittaa osallisuutta taiteesta sekä kulttuuriperinnöstä niin tekijänä kuin kokijana. Lasten taiteellista toimintaa tulisi kohdella samanlaisella kunnioituksella kuin aikuistaitelijoiden työskentelyä ja lasten taide ansaitsee tulla tunnustetuksi sekä nähdyksi ja kuulluksi. (Hujala & Turja, 2011, 120.)

Kuvataiteellinen ilmaisu on parhaimmillaan kokeilevaa ja tutkivaa toimintaa, jossa lapsi antaa muodon kokemuksilleen. Lisäksi hän jäsentää havaintojaan ympäröivästä maailmasta sekä tunnistaa omia tunteitaan ja ajatuksiaan. Kuvallisesti kertomalla, lapsi harjoittelee samalla myös kommunikoimista. Työskentelyn avulla voi syventää lapsen itsetuntemusta sekä vahvistaa hänen minäkuvaansa. Lähtökohtana tulisi olla lapselle itselle merkityksellinen tehtävä, kokemus tai teema. (Ruokonen, Rusanen & Välimäki, 2009. 49.) Taidekasvatus mielletään jonkin sellaisen tuottamiseen, jota ei ole valmiiksi tuotettu tai ajateltu. Taidekasvatus on luovuuden kehittämistä, siinä tarkastelu ja harjaantuminen, oivaltaminen ja tekeminen kulkevat käsi kädessä. (Varto, J. 2001. 7-9.)

Taiteentuottamisessa ei ole koskaan oikeita tai väärinä vastauksia tai ratkaisuja, jokainen teos on subjektin yksilöllinen luomus. Joskus kasvattajalle oma idea on niin rakas, että hän saattaa lapset jäljentämään omaa ideaansa, silloin kyse on siitä että lapset keskittyvät täyttämään kasvattajan toiveet ja ovat ilahtuneita siitä, että ovat toiveiden mukaisia. Lasten oman luovuuden kehittäminen jää sen sijaan nurkkaan. Lapselle ei tulisi antaa vain yhtä polkua kuljettavaksi, vaan antaa hänen löytää oma tapansa tuottaa taidetta kokeilemalla erilaisten menetelmien kautta tuottaa kuvataidetta. (Ruokonen ym., 2009. 71-76.)

2.4 Lastenkirjallisuus

Aikuisen ja lapsen yhteiset leikki- ja lukutilanteet ovat tärkeitä kielen oppimisen kannalta. Esimerkiksi kuvakirjan hahmoon samaistuminen voi virittää keskustelua liittyen tunteiden ilmaisuun ja lapsen kuvittelukyky kehittyy samalla tilanteissa, joissa aikuinen ja lapsi rakentavat yhdessä kuvitteellista maailmaa. Lastenkirjallisuus mainitaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005), taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen sekä kielen kehittymisen yhteydessä. (Ruokonen ym., 2009, 40.)

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää, että jokaisella lapsella on mahdollisuus tutustua lastenkirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Selkeät kuvatarinat, tai itse kuvien tai esineiden avulla kerrotut tarinat voivat tukea lasten lukemista ja kirjojen tutkimista. Kun pyritään tukemaan lasten suhdetta kirjoihin, on tärkeää huomioida myös lapsen omat kiinnostuksen kohteet ja lapsen tulee itse saada tutustua kirjoihin. Tämä voi tapahtua myös muiden lasten kanssa sekä aikuisen johdattamana. Kirjojen on tarjottava mahdollisuus huumorin kokemiseen, empatian kokemiseen, tunteiden käsittelyyn sekä kielellisiin elämyksiin. Satujen ja kirjojen avulla opitaan myös hahmottamaan faktan ja fiktion eroa. Tarinaa tai satua voidaan lisäksi leikkiä sekä käydä läpi ja tutkia draaman keinoin. (Ruokonen ym., 2009,41.)

Lapsen kehityksen kannalta on myös tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miten luetaan, sen lisäksi, että katsotaan mitä luetaan. Lukutilanteet tulisi pyrkiä järjestämään lapsen mielenkiinnonkohteet huomioiden samalla niin, että tarinan hahmotusta sekä sisällön ymmärtämistä tuetaan. Myös esimerkiksi musiikki tai muutamat esineet sopivat hyvin lukutilanteen alkuun tunnelmaa virittämään. Aikuisen aito läsnäolo on tärkeää. (Ruokonen ym., 2009, 43.) Lisäksi lastenkirjallisuudella on monia tehtäviä. Kirjat kasvattavat muun muassa mielikuvitusta, kutsuvat lapsen oppimisen ja lukemisen maailmaan sekä tarjoavat lapselle esteettistä mielihyvää ja tukevat kasvua ja kehitystä muun muassa kielen oppimisen suhteen. (Rastas, 2013, 7.)

2.5 Liikunta

Lasten liikuntaan ja sen laatuun ja määrään tulee kiinnittää huomiota. Lapsi tarvitsisi joka päivälle reipasta, hengästyttävää liikuntaa vähintään kahden tunnin verran ja lapsen tulisi päivittäin harjoitella motorisia taitoja monipuolisesti erilaisissa ympäristöissä. (Hujala & Turja, 2011,136.)

Lapsen liikkuminen on välttämätöntä normaalin fyysisen kasvun ja kehityksen kannalta. Ympäristö vaikuttaa kehitykseen, vaikka geenit määrittelevät sille reunaehdot. Suotuisat kasvuolosuhteet ja yhdessä liikkuminen turvaavat lihasten, jänteiden ja luiden vahvistumisen. Tämä määrittelee muun muassa mitä lapsi jaksaa kantaa ja miten suuria törmäyksiä luut kestävät. Lapsi joka jaksaa liikkua, leikkiä ja keskittyä pitkiä aikoja yhteen tehtävään omaa hyvän hengitys- ja verenkiertoelimistön kunnon. Motoriset perustaidot, kuten kävely, juoksu, hyppääminen, heittäminen, kiinniottaminen sekä potku- ja lyöntiliikkeet, ovat sellaisia taitoja joita ihminen tarvitsee koko elämän. Taitoja voidaan kehittää, kun havaintotoiminnot, fyysiset edellytykset ja hermostollinen kehitys ovat kehittyneet riittävästi ja lapsi on saanut harjoitella liikumista. Hienomotoristen taitojen kehittymisen edellytyksenä ovat suurilla lihasryhmillä tuotetut motoriset taidot. Lapsen kognitiivisia taitoja muokkaavat vastavuoroinen ja aktiivinen toiminta ja monipuolisella liikunnalla voidaan parantaa yleisiä oppimisen edellytyksiä sekä aistitoimintojen yhteistyötä. (Hujala & Turja, 2011, 137.)

Lapsi testaa, kokeilee, tutkii, vertailee ja miettii syy-seuraussuhteita sekä tekee johtopäätöksiä toiminnan välityksellä. Mukana ovat kaikki aistit ja niistä jää vahvoja muistijälkiä, joka helpottaa asioiden muistamista ja mieleen palauttamista. Kehollisten kokemusten sekä toiminnan yhteydessä oppii samalla sanojen merkityksiä ja liikunnalla on suuri merkitys abstraktien käsitteiden konkretisoinnissa. Ryhmään tai joukkueeseen kuulumisen lisäksi yhteenkuuluvuuden tunteita ja harjoituttaa samalla tunteiden ilmaisun sääätelyä. Lapsi ilmaisee omia tunteita ja ajatuksia leikkien, liikkuen, tanssien ja näytellen ja pelit ja leikit haastavat samalla eettis-moraalista kehitystä, sillä niiden edellytyksenä on sääntöjen noudattaminen. (Hujala & Turja, 2011,138.)

Toiminnassa ja sitä suunnitellessa täytyy huomioida, että osallistuvien lasten liikunnalliset kokemukset ja liikuntataidot ovat erilaisia ja kyky keskittyä ja kohdistaa tarkkaavuutta, on vaihtelevaa. Tavoitteena olisi silti, että kaikki lapset osallistuvat yhteiseen tekemiseen ja saavat onnistumisen kokemuksia. Ohjaajan tulee osata näin ollen soveltaa pelien sääntöjä, pelialuetta, välineitä sekä muita osatekijöitä niin, että ne sopivat jokaisen lapsen kehitystasolle ja taidoille. On tärkeää tukea kaikkien lasten osallistumista ja lisäksi pyrkiä myönteisten liikuntakokemusten kartuttamiseen. Ohjaajan tulee pyrkiä huomioimaan jokainen lapsi ja antaa aikaansa sekä rohkaista lapsia pelaa-maan ja tekemään. (Huovinen, Remahl & Turunen. 2009, 5.)

Liikuntahetkeä suunnitellessa ja kootessa tulee miettiä, miten sen toteuttaisi hauskesti ja lasten kannalta mielekkäällä tavalla. Liikuntatuokion onnistumisen kannalta seuraavat seikat ovat tärkeitä; tavoitteellisuus, ilmapiiri, kasvattaja ja toistot. Tavoitteellisuudella tarkoitetaan sitä, miten ohjaajan asettamat tavoitteet liikunta tuokion suhteen onnistuvat. Tavoitteet on kuitenkin osattava asettaa siten, että kaikilla lapsilla on tarpeeksi onnistumisen mahdollisuuksia. Ilmapiiri viittaa siihen, että lasten tulee saada tehdä ja toimia sekä saada paljon positiivista palautetta toiminnastaan. Ilmapiirin tulisi olla turvallinen, kannustava sekä innostava. Kasvattajalle tarkoitetaan, että ohjaajan pitäisi pyrkiä löytämään sopiva ohjaustyyli, jota kehitetään jatkuvasti. Toistot puolestaan viittaavat siihen kuinka liikunnallisten taitojen oppiminen vaatii tuhansia toistoja. Liikkeitä tulisi pyrkiä toistamaan muuntelemalla niitä liiketekijöiden avulla, jotta lasten mielenkiinto säilyisi. (Kokljuschkin & Pulli, 1995. 21, 22.)

2.6 Ohjaajuus

Ohjaamisella voidaan käsittää niin yksittäisiä tuokioita kuin laaja-alaisempaa ohjaamista ja kasvattamista. Ohjaaminen on laajaa ja monipuolista toimintaa, jota muokkaavat kohderyhmä ja ympäristö. Se pitää sisällään kuuntelua, vuorovaikutusta, kommunikointia, tukemista sekä lähellä oloa. Ohjaaminen on aina myös kasvatuksellista toimintaa ja hyvä ohjaaja kasvaa ohjaajuuteen vähitellen kehittyen kohti ammatillista ohjaamista. (Kalliola, Kurki, Salmi & Tamminen-Vesterbacka, 2010, 7-9.)

Lapsiryhmää ohjattaessa on hyvä noudattaa tietynlaista runkoa jonka pohjalle toiminta on rakennettu. Ohjaajalla tulee olla selvä käsitys kustakin toiminnan vaiheesta. Taitava ohjaaja joustaa lasten tarpeet huomioiden. Tilanteiden mukanaan tuomat muutokset tulee myös osata huomioida ohjaustilanteissa. (Laine ym., 2009, 211.)

Kokonaista lapsiryhmää ohjatessa aikuisella on suuri vastuu sekä vastuun mukanaan tuoma valta. He saattavat vaikuttaa ryhmänsä asenteisiin ja käyttäytymiseen merkittäväällä tavalla. Hyvän ohjaajan taitoihin kuuluu, että hän kykenee muodostamaan monipuolisesta lapsiryhmästä hyvähenkisen ja kiinteän yhteisön toimijoille ja leikkijöille. (Karvonen, Siren-Tiusanen & Vuorinen, 2003, 88-89.)

Aikuisen merkitys leikissä on olennainen ja aikuinen voi omalla toiminnallaan hyödyntää leikin kehittymistä. Syleileikeissä luodaan perusturvaa ja lisäksi saadaan kosketus äidinkieleen. Kielen sisältämiä merkityksiä tulkitaan leikeissä olevien eleiden kautta. Sosiaaliselle viittaukselle, vuorottelulle ja vuoron ottamiselle saadaan taustatukea ja yhteisen huomion kohteet pääsevät idulle. Aikuisen sylissä olo on varhaisen sosiaalisen kehityksen tilanne jossa aloitteiden teko

sekä kuuntelu kehittyvät. Lapsen puhe on aluksi sidoksissa esineisiin joita on käytössä ja toimintaan joka on meneillään. Leikin ymmärtämiseksi vaaditaan ymmärrystä sekä uusien taitojen hankkimista leikkivien lasten ohjausta varten. (Hujala & Turja, 2011,76.)

Leikkiä voidaan ohjata joko suoraan (välitön) tai välillisesti (epäsuora). Ilman suunnitelmaa ei leikkiä ole mahdollista ohjata tai arvioida, suunnitelma on yksi leikin edellytys. Ilman suunnitelmaa myös leikin kehittämistä ja tarkoituksenmukaista oppimista on mahdotonta toteuttaa. Kun aikuinen on aktiivisesti läsnä ja havainnoi lasten leikkejä, hänelle syntyy käsitys leikin kullusta ja roolien jaosta. Silloin, kun aikuinen tietää leikistä tarpeellisen, on hänellä mahdollisuus ohjata sitä välittömästi tai välillisesti sekä kehittää ja arvioida leikkiä. Lapsen leikkiympäristön luomiseen riittävät luova ajattelu, rohkeus, innostuneisuus ja kehittämisen halu. Materiaaleja leikkiympäristön kehittämiseen ei tarvitse välttämättä aina ostaa. Luovaa ajattelua käyttämällä ja etenkin lasten luovien ideoiden kuuleminen, edistävät leikkiympäristön rakentamista ilman suuria budjetointeja. (Viittala, 2006, 161-177.)

2.7 Syrjäytyminen

Syrjäytymiseen vaikuttavat monenlaiset eri tekijät, kuten yhteydentunteet uupuminen, elämänhallinantunteen vaillinaisuus ja ristiriidat ympäröivän arvomaailman kanssa. Syrjäytyminen käsittää syrjäytymistä yhteiskunnasta, arvo- ja normijärjestelmästä sekä valtakulttuurin määrittelemästä elämänmuodosta. Yksilön syrjäytymisellä käsitetään yhteisöjen ulkopuolelle joutumista. Kouluikäisille termi ”syrjäytymisvaara”, olisi mielekkäämpi. (Rautiainen, 2005, 15.)

Lapsen keskeisenä hyvinvoinnin perustana on hänen perheensä. Vanhempien ulkoiset ja sisäiset voimavarat ovat tärkeässä roolissa, sillä ne toimivat suojaavina tekijöinä lapsen hyvinvoinnissa. Sisäiset voimavarat käsittävät perheen historian, lasten ja vanhempien väliset suhteet ja perheenjäsenten persoonallisuuden. Ulkoiset voimavarat käsittävät perheen asumistason, talouden sekä vanhempien koulutustason ja ammatin. Perheen sosiaalinen lähiverkosto on myös eräs lasten hyvinvointiin vaikuttava tekijä. Parhaalla mahdollisella tavalla lähiverkosto toimii tukiessaan perhettä ja luodessaan voimavaroja vanhemmille ja lapsille. (Forssèn, Laine & Tähtinen, 2002, 88-89.)

Lasten ja nuorten sosioemotionaalisen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää tarkastella ovatko he omassa vertaisryhmässään sisä- vai ulkopuolisia. Sosiaaliset taidot ja ryhmän sisällä vallitsevien normien mukainen käytös auttavat lasta pääsemään sisäpuoliseksi. Impulssien ja emootioiden kontrollikyvyyn, impulssien, empatiakyvyyn ja sosiokognitiivisten tai sosiaalisten taitojen puute saattavat puuttua lapselta, joka jää ulkopuolelle. Lapsi voi myös valita vetäytymisen aiempien huonojen kokemusten perusteella. Lapsi voi olla arvostettu toimija joka on myös sosiaalisesti taitava, mutta kokee itsensä vertaisryhmässä ulkopuoliseksi oman ahdistavansa tunteen kautta.

Lapsi saattaa kokea, etteivät muut ole sellaista seuraa jota hän kaipaasi. Jos lapsi kokee, että kukaan ei ymmärrä hänen ajatuksiaan, saattaa tämä johtaa ahdistukseen eli sosiaalista toimintakykyä ja oppimista heikentävään yksinäisyyteen joka tulee yhteenkuuluvuudentunteen tilalle. (Junttila, 2010,34.)

Syrjäytymisen ehkäisy ja hyvinvointia edistävät tekijät näkyvät vahvasti varhaisen tuen työssä. Tavoitteena varhaisen tuen työssä on säilyttää ja vahvistaa lapsen ja perheen omaa elämänhallintaa sekä voimavaroja. Tärkeänä seikkana on asiakkaan kokemus aktiivisesta osallisuudesta eikä ongelman kautta määrittyvästä auttamisen kohteesta. (Lindqvist, 2008, 14-15, 34.)

Leikkipuistoissa tehtävän varhaisen tuen työssä toteutuvat edellä mainitut asiat. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja kukin perhe voi itse määrittää oman sitoutumisasteensa osallistumisaktiivisuuden kautta. Leikkipuiston varhainen tuki ei kuitenkaan tavoita perheitä jotka eivät osallistu toimintaan joissa tuen tarve, syrjäytyminen ja yksinäisyys saattavat olla perheen sisäisiä kipeitä asioita. Leikkipuisto mahdollistaa sosiaalisten verkostojen tukemisen varhaisen tuen työmuotona ja vertaisryhmät ja vertaistuki tukevat perheiden sosiaalisen verkon muodostumista. Tämä ei rajoitu vain leikkipuistotyöntekijöiden työhön vaan käsittää lisäksi perheiden keskinäisen tuen. Puistojen yhteisölliset tilat ja erilaiset työmuodot edesauttavat vertaistukiryhmien muodostumista ja perheiden osallistumista. (Lindqvist, 2008, 20.)

Varhaisen tuen työssä pyritään tunnistamaan lapsen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä sosiaalisia ongelmia. Samalla tarkoituksena on puuttua riskeihin ennen kuin ne kerkeävät kasvaa isommiksi ongelmiksi. Sosiaalisten ongelmien tunnistaminen ja niihin vastaaminen onkin eräs sosiaalityön ydinasia. Hyvinvointia vahvistavien tekijöiden ja prosessien tarkastelu on oleellista. (Lindqvist, 2008,11-12.)

3 Opinnäytetyön tarve ja tavoitteet

Tarve toiminnan kehittämiseen ja lasten motivoimiseen osallistumaan aktiivisemmin kesäaikaan ohjattuun toimintaan nousi omista havainnoistamme. Kokemustemme mukaan leikkipuistoissa kesäaikaan varsinkin alkuopetuksessa olevia lapsia osallistuu toimintaan niukasti. Halusimme kokeilla muun muassa mainonnan vaikutusta osallistumisen lisäämiseen alkuopetusikäisillä. Huolta meissä herättää kysymys; missä nämä kouluikäiset lapset viettävät aikaansa kesällä vanhempien ollessa työssä.

Lasten syrjäytymisen ehkäisemisen kannalta olisi todella tärkeää, että ne lapset, jotka ovat yksin kotona, löytäisivät ystäviä ja ohjattua toimintaa. Leikkipuisto on yksi mahdollinen paikka, jossa lapsi voi käydä kesän aikana. Leikkipuiston toiminnassa on lukuisia positiivisia puolia. Esimerkiksi lähileikkipuistossa on yleensä lapselle ennalta tutut aikuiset ohjaajina, siellä tapaa

ystäviä ja tutustuu uusiin lapsiin ja siellä järjestetään monipuolista toimintaa kesän jokaisena arkipäivänä. Lisäksi puistossa tarjoillaan maksuton lämmin lounas kaikille peruskouluikäisille lapsille ja ympäristö on turvallinen.

Opinnäytetyön päätavoitteena oli kehittää leikkipuiston kesätoimintaa luovien toimintojen avulla, saada lapsia käymään ja osallistumaan enemmän ohjattuun toimintaan leikkipuistossa. Myös oman ohjaamisen kehittäminen ja uusien toimintatapojen löytäminen olivat tavoitteena.

3.1 Osatavoitteet ja niiden arviointikysymykset

<p>1. tavoite: Luovien menetelmien kokeilu leikkipuiston kesätoiminnassa</p>	<p>2. tavoite: Tuoda lapsille ilon ja onnistumisen kokemuksia</p>	<p>3. tavoite: Saada lapset osallistumaan toimintaamme</p>	<p>4. tavoite: On tehdä toiminnastamme opas leikkipuistoon</p>
<p>•Arviointikysymys: Miten luovat toiminnot sopivat leikkipuiston kesätoimintaan?</p> <p>•Arviointiaineisto: Kysely ja haastattelu työntekijöille ja osallistuneille.</p>	<p>•Arviointikysymykset: Millaisia onnistumisen ja ilon kokemuksia lapset saivat? Mitä lapset pitivät toiminnasta?</p> <p>•Arviointiaineisto: Kysely ja haastattelu työntekijöille ja osallistuneille sekä omat havainnot</p>	<p>•Arviointikysymys: Miten saimme lapsia osallistumaan toimintaan? Miksi lapsia ei osallistunut toimintaan?</p> <p>•Arviointiaineisto: Kysely ja haastattelu työntekijöille, kävijämäärän kirjaaminen ja havainnointi.</p>	<p>•Arviointikysymys: Minkälaista hyötyä oppaasta on leikkipuistolle? Miten opasta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa leikkipuistossa?</p> <p>•Arviointiaineisto: Kysely ja haastattelu työntekijöille.</p>

Kuvio 1: Osatavoitteet, arviointikysymykset ja arviointiaineisto

Opinnäytetyössä oli neljä osatavoitetta, joista ensimmäiset olivat luovien menetelmien tuominen ja kokeileminen leikkipuiston kesätoiminnassa. Luovien menetelmien sopimista leikkipuiston kesätoimintaan arvioitiin kyselyillä, jotka oli tehty työntekijöille (liite 3) ja lapsille (liite 2). Toisena tavoitteenamme oli tuottaa lapsille toiminnan kautta onnistumisen ja ilon kokemuksia. Lapset vastasivat kyselylomakkeen kysymykseen mitä pitivät toiminnasta, työntekijöiltä saimme haastattelussa palautteena mitä he pitivät toiminnoista ja millaisia ilon sekä onnistumisen kokemuksia he olivat havainneet osallistuvilla lapsilla. Arviointiaineisto koostui kyselystä lapsille (liite 2), omista toiminnan havainnoista ja haastattelusta työntekijöille.

Kolmantena tavoitteenamme oli saada lapsia osallistumaan järjestämäämme toimintaan. Ja oimme lapsille ennalta mainoksia (liite 1) lähikouluun, jotta alkuopetusikäisiä lapsia tulisi osallistumaan toimintaamme. Tavoitteen arviointiin keräsimme aineistoa siten, että pyysimme osallistujia täyttämään arviointilomakkeen (liite 2), henkilökunnan haastattelulla miten heidän

mielestään olimme saaneet lapsia osallistumaan toimintaan ja mikä oli heidän arvionsa miksi lapsia ei tullut leikkipuistoon. Käytimme myös omia oppimispäiväkirja merkintöjä ja havaintojamme tavoitteiden arvioinnissa. Neljäs tavoitteemme oli tuottaa leikkipuistoon pienimuotoinen opas järjestämästämme toiminnasta. Opas koostui toimintojen esittelyistä kuvineen teoreettisen viitekehyksen tukemana. Oppaan tarpeen arvioimiseksi keskustelimme työntekijöiden haastattelussa, minkälaista hyötyä oppaasta on leikkipuistolle ja miten opasta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa leikkipuistossa.

Omin tavoitteinamme olivat, että saisimme lisää kokemusta toiminnan suunnittelusta, ohjauksesta ja arvioimisesta. Pohdimme, miten suunnittelemamme toiminta sopi leikkipuistoon ja siellä kävijöille, mitä olemme oppineet toiminnallisen osuuden aikana ja miten voisimme vielä kehittyä ohjaajina. Arviointiaineistomme koostui henkilökunnan haastattelun materiaalista ja vertaisarvioinnista ohjaajien kesken sekä omista päiväkirjamerkinnöistä.

4 Leikkipuistotoiminnan kehittäminen

Opinnäytetyömme toiminnallinen osuus toteutettiin kesällä 2014 viikoilla 24-25. Toimintakerrat olivat kestoltaan noin puolentoista tunnin pituisia. Kellonaika oli toimintakerroilla aina sama, 10.00-11.30, eli leikkipuiston ruokailuhetken valmisteluihin saakka. Toiminta toteutui niin sanotusti liukuma-ajalla eli puiston kävijöillä oli mahdollista osallistua toimintaan silloin kun se heille parhaiten sopi. Kävimme usein informoimassa lapsia sekä heidän vanhempiaan toimintatuokioista. Saavuimme leikkipuistoon ennen toimintojen alkua hyvissä ajoin valmistelemaan. Osa lapsista tuli tutuksi toiminnan aikana, sillä he kävivät puistossa päivittäin. Muutoin kävijämäärä ja kävijät vaihtelivat päivittäin.

4.1 Toimintaympäristön esittely

Leikkipuistojen historia on pitkä, leikkipuistot ovat päässeet näkemään iloisia ja nauravaisia lapsia jo 100-vuoden ajan. Vuonna 1981 alettiin leikkikenttiä kutsua leikkipuistoiksi. Tällöin myös puistojen luonne oli murroksessa, 1980-luvulla alkoi leikkipuistoihin tulla enemmän koululaisten iltapäivätoimintaa. Leikkipuistoista alettiin puhua koko alueen asukkaiden kohtaamispaikkana 1990-luvulla. Puistoihin ovat tervetulleita kaikki vauvasta vaariin, etnisiin taustoihin katsomatta. Tämä on luonut puistoille uusia mahdollisuuksia, mutta myös haasteita. Nykyisin Helsingissä toimii 70 ympärivuotista leikkipuistoa, leikkipuistot tarjoavat kattavia ilmaisia matalankynnyksen palveluja alueen asukkaille. Ammattimaisesti ohjatut leikkipuistot ovat nimenomaan helsinkiläinen ilmiö ja 100-vuoden kunniakkaan kehitystyön tulos. (Helenius & Hynninen. 2011, 97-107.)

Leikkipuistotoiminta on kaikille avointa matalankynnyksen periaatteella toteutuvaa toimintaa. Se on asiakkaan ja palvelun välinen suhde, jossa tärkeää on asiakkaiden tavoittaminen ja heidän pääseminen palvelun ja sen tarjoaman tuen piiriin. Kriteerejä asiakkaaksi pääsemiseen ei ole. Koska toimintatuokiot- ja ryhmät toteutetaan leikkipuistojen tarjoamassa avoimessa toiminnassa, ne madaltavat kynnyksiä tulla mukaan. Leikkipuiston varhaisen tuen työmuotoja ovat avoin toiminta, joka käsittää perheen toimijoina, toimintatuokiot, tapahtumat sekä kodinomaisen olohuoneen sekä kohtaaminen, alueellinen työ, ryhmämuotoinen työ ja lasten varhainen tuki. (Lindqvist, 2008, 20, 36.)

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutettiin leikkipuistoon, joka on rakennettu vuonna 1987 Helsinkiin. Se on alueen asukkaiden turvallinen ja viihtyisä kohtaamispaikka sekä lähialueen palveluiden infopiste. Monipuolinen puistokokonaisuus sijaitsee aivan päiväkodin ja ala-asteen tuntumassa. Alueella sijaitsee kivituhkapintainen pelikenttä, joka talvisin toimii myös luistelukenttänä, sekä erikokoisia nurmikenttiä vaikkapa jalkapallon pelaamista varten.

Leikkipuistossa on kesäisin käytössä betonikivestä valmistettu reunaton kahluallas polskuteluun ja vesileikkeihin. Puistossa on myös pari vuotta sitten uusittu kiipeilyteline, jossa on paljon eri vaihto-ehdot harjoittaa kiipeämisen taitoja sekä lisäksi iso ja pieni liukumäki. Pienille kävijöille, jotka ovat innostuneet hiekkaleikeistä, on oma aidattu alue, jossa vanhempien on turvallista antaa pienten tepastella ja tutkia ympäristöä hiekkaleikkien lomassa. Puistossa on käytössä sisätilat, jossa on kolme erikokoista tilaa ja keittiö. Sisätilat on remontoitu vuonna 2012 viihtyisämmäksi, siellä on mahdollisuus kahvin keittoon ja mikron käyttöön sekä wc ja hoitopöytä. Sadepäivänä voi leikkiä sisällä, mutta kaikki ohjattu toiminta kesäaikana järjestetään pääasiassa ulkona.

4.2 Opinnäytetyön eteneminen

Otimme ensimmäisen kerran yhteyttä leikkipuistoon huhtikuussa 2014. Paikkana leikkipuisto oli meille kummallekin entuudestaan tuttu. Halusimme sellaiseen leikkipuistoon, jonka taustoista tietäisimme hieman. Tämä ajatus kytkeytyi samalla ajatukseen toiminnan tarpeesta. Keskustelimme työntekijöiden kanssa mahdollisuudesta toteuttaa opinnäytetyömme toiminnallinen osuus siellä ja kerroimme aiheestamme. Saimme sovittua asian alustavasti heidän kanssaan.

Kävimme sähköpostikeskusteluja aiheen tiimoilta leikkipuiston johtajan sekä aluevastaavan kanssa. Kävimme tapaamassa leikkipuiston työntekijöitä kolme kertaa. Tapaamisissa kuuntelimme heidän toiveitaan toiminnan suhteen ja sovimme tarkemmista aikatauluista. Olimme suunnitelleet aikatauluttavamme opinnäytetyön toimintaosuuden kesälle 2014. Tapaamisessa saimme keskusteltua teemoista ja pääsimme sopimukseen siitä, että toimintakertojen toteutus sijoittuisi kesäkuulle 2014. Kävimme sisältöjä läpi ja hyväksyimme ne leikkipuiston johtajan

kanssa keskustellessamme sekä opinnäytetyön ohjaajan kanssa. Hyväksymisen jälkeen haimme tutkimuslupaa.

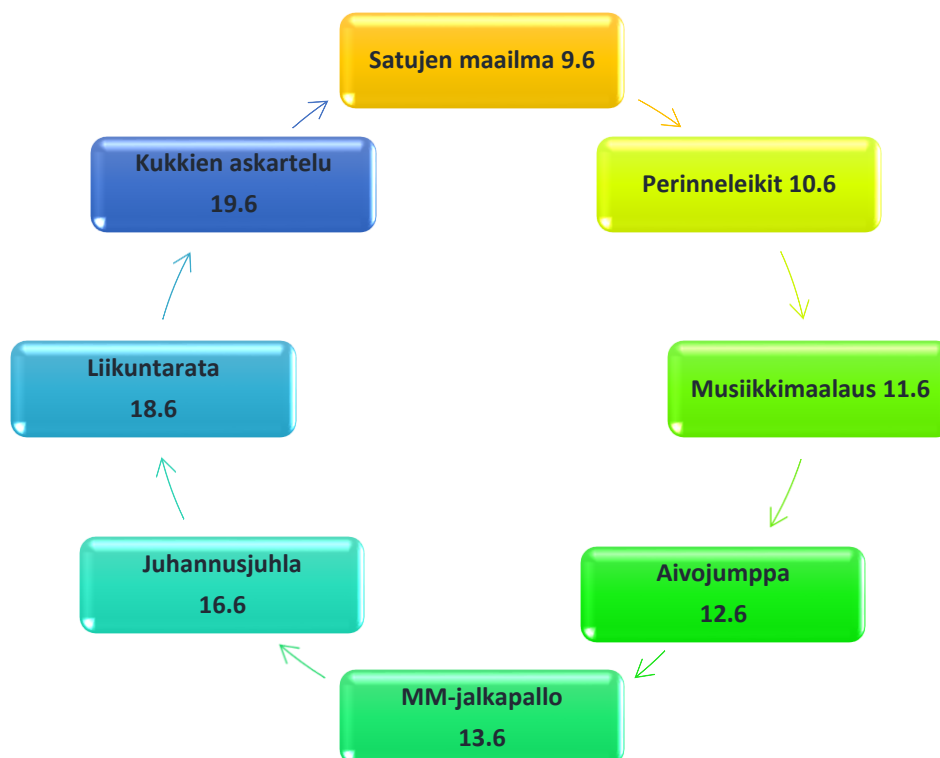
Ennen toiminnan alkua suunnittelimme jokaiselle toimintatuokiolle erilaisen toimintasisällön. Suunnittelimme toimintatuokiot niin, että niissä toteutuisivat parhaalla mahdollisella tavalla kaikki varhaiskasvatuksen tärkeät osa-alueet; liikunta, kuvataide, musiikki ja lastenkirjallisuus. Pyrimme tekemään tuokioista sellaiset, että niissä olisi joustavuutta osallistujien ikään ja sen vaihtelevuuteen nähden. Pääkohderyhmänämme leikkipuistossa olivat lapset kuudesta kahdeksaan ikävuoteen saakka. Tämän ikäiset lapset ovat siinä iässä, että innostuvat helposti ohjasta toiminnasta ja nauttivat kun saavat osallistua erilaiseen toimintaan.

Saimme tutkimusluvan, jonka jälkeen teimme mainoksen (Liite 1) suunnittelemaamme toiminnasta ja kävimme jakamassa mainoksen lähikoulun kaikille 1-2 luokkalaisille. Mainoksessa ilmoitimme päivät ja toiminnan sisällön. Lisäsimme mainokseen ilmoituksen arvonnasta, jotta lapsia tulisi toimintaamme. Jokaisesta osallistumiskerrasta lapsi sai laittaa nimilapun laatikkoon, josta sitten viimeisenä toimintakertana arvoimme kaksi elokuvalippua. Tätä taktiikkaa käytimme siksi, että olimme ennakkoon saaneet tiedon, etteivät kohderyhmän lapset ole kovin innostuneita käymään ja osallistumaan puiston toimintaan kesäaikana.

Suunnittelimme kahdeksan erilaista toimintakertaa. Toimintakerrat koostuivat muun muassa musiikillisista, liikunnallisista ja kädentaidollisista toimintahetkistä. Toimintamme oli tarkoitus tukea lasten fyysistä toimintakykyä, esimerkiksi erilaisten liikunnallisten toimintojen ja tuokioiden kautta. Kognitiivista toimintakykyä tukevaa toimintaa pyrimme tuomaan esimerkiksi keskittymisen ja oppimisen kautta. Toiminnoissamme oli eriasteisia haasteita lapsille, joiden kautta lapsien psyykkistä toimintakykyä pyrittiin vahvistamaan. Lasten sosiaaliset toimintakyvyt vahvistuivat esimerkiksi osallistumisen ja ryhmässä toimimisen avulla.

Toiminta toteutettiin suunnitelman mukaisesti hiukan toimintoja mukailten. Keräsimme toiminnasta jokaisen toimintakerran jälkeen palautetta (Liite 2). Toiminallisen osuuden jälkeen aloitimme palautteiden analysoinnin ja opinnäytetyön kirjallisen osuuden kirjoittamisen.

4.3 Toimintakerrat

Kuvio 2: Toimintakertojen eteneminen

Seuraavissa kappaleissa kuvaamme jokaista toimintakertaamme. Toimintakerrat on kuvattu lyhyesti ja niissä on kerrottu käytännössä, miten toiminta toteutui. Toimintakertojen kuvaus on jätetty yksinkertaiseksi, sillä niitä on kuvattu myös oppaassa.

Ensimmäisellä toimintakerralla pystytimme Satumaailma- aistiteltan. Soitimme lapsille kaksi CD-satua; Aladinin ja Puputupunan. Näiden satujen kuvia heijastimme aistiteltan valokankaalle. Toistimme musiikkisatuja toiveiden mukaan. Meillä oli lisäksi cd-soitin sekä muita musiikkisatuja, joita lapset pystyivät itse kuuntelemaan ja seuraamaan niitä kirjasta. Olimme tuoneet satuteltaan myös vanhoja sekä uusia satukirjoja, joita lapset pystyivät teltan tyynyillä selailemaan. Paikalle tuomiemme pehmolelujen takana oli ajatus siitä, että pienimmätkin lapset, joita ehkä hieman saattoi jännittää, saivat samalla ”kuuntelukaverin” pehmolelusta. Pyrimme luomaan tilasta monipuolisen ja lapsia houkuttelevan satumaisen ympäristön. Pukeuduimme itse karhuksi ja intiaaniksi, joka oli ikään kuin viimeinen silaus satumaailmalle. Satumaailma- aistitelttaa varten lainasimme koululta aistiteltan sekä materiaaleja teltan sisustamista varten. Lisäksi hankimme kirjastoista uusia ja todella vanhoja lastenkirjoja sekä CD-satuja. Toimme myös paikalle pehmoleluja, sekä omia kirjojamme, tietokoneen ja kaiuttimet. Karhun ja intiaanin roolivaatteet löytyivät leikkipuiston omasta varastosta.

Toisen toimintakertamme teema oli perinneleikit. Olimme keränneet suuren määrän erilaisia leikkejä ja lauluja, joita on leikitty 100 vuoden aikana. Kesällä 2014 toteutettiin Leikkipuistot 100 vuotta teemaa ja halusimme kunnioittaa teemaa omassa opinnäytetyössämme. Leikimme lasten kanssa pihalla muun muassa ”Tervapataa”, ”Hura häitä” sekä piirsimme katuliiduilla ruutuja hyppelyyn. Leikimme pihalla lasten kanssa niin, että ohjasimme ja samalla myös itse osallistuimme leikkeihin. Lopuksi lapset saivat piirrellä katuliiduilla ja puhaltaa saippuakuplia. Perinneleikkejä varten emme tarvinneet erityisiä materiaalihankintoja. Heidi toi kotoaan katuliituja ja saippuakuplia. Olimme katsoneet erilaisia perinneleikkejä internetistä sekä olleet kirjastossa etsimässä aiheeseen sopivia vanhoja loruja ja lauluja. Työstimme näistä suunnitelman ohjaamisen tueksi.

Kolmas toimintakertamme oli musiikkimaalaus. Pidimme musiikkimaalauksen leikkipuiston pihalla. Puiston pihalla oli kolme isoa pöytää vierekkäin. Muodostimme näistä yhden ison maaluspisteen. Lisäksi meillä oli pieni apupöytä, johon sijoitimme tietokoneen ja kaiuttimet. Olimme aiemmin koonneet soittolistan, jossa oli musiikkimaalaukselle luontaiseen tapaan paljon erilaisia kappaleita erilaisista lajityypeistä, pääasiassa rauhoittavaa musiikkia. Olimme valinneet musiikin myös sillä ajatuksella, että se herättäisi nimenomaan lapsissa tunteita, muistoja sekä voimaantumista. Laitoimme pihalle myös käsienspesupisteen ja kiinnitimme kahden puun väliin narun, johon lapset saivat ripustaa pyykkipojilla omia taideteoksiaan.

Musiikkimaalaukseen tarvittavia materiaaleja saimme lainattua oman koulumme kuvaamataidon luokasta. Meillä oli noin 20 eriväristä pulloväriä sekä erilaisia pensseleitä ja siveltimiä. Paperia saimme koulusta ja leikkipuistosta. Muoviset pöytäliinat löytyivät leikkipuiston omasta varastosta. Lisäksi lainasimme leikkipuistosta erilaisia muoviastioita, joista saimme tehtyä pensselien puhdistuspisteitä. Essut saimme lainaksi leikkipuistolta. Käsienspesuun saimme puistolta lainaksi ämpärin ja pyyhkeitä, hankimme lisäksi omakustanteisesti kertakäyttökosteuspyyhkeitä. Musiikin ja kappaleet valikoimme itse internetistä, YouTubesta etsimällä ja teimme soittolistan musiikkimaalaukset varten. Meillä oli omat kaiuttimet ja tietokone joita käytimme aina, kun tarvitsimme tuokioissamme musiikkia.

Neljäs toimintakerta sijoittui samalle päivälle Helsinki - päivän kanssa ja omana teemanamme oli tuolloin aivojumppa. Leikkipuiston työntekijät olivat toivoneet, että huomioisimme teeman jollain tapaa. Olimme suunnitelleet tälle päivälle tietovisailua sekä bingoa, joten tietovisasta tulikin osittain Helsinki -aiheinen. Hyödynsimme ensimmäisen toimintatuokion aikana pystyttämäämme aistitelttaa, joka oli pystyssä leikkipuistossa koko opinnäytetyömme ajan. Heijastimme teltan seinälle videotykin avulla PowerPoint-esityksen, johon olimme koonneet tietovisan kysymykset, vastaukset sekä aiheeseen liittyviä kuvia. Bingon peluu tapahtui samoissa ti-

loissa eräänlaisen bingolautapelin avulla. Olimme lisäksi tulostaneet lapsille itsetehdyt bingoruudukot. Kysymykset tietovisaan olimme etsineet toiminnan ohjaajan käsikirjoista. Bingo-peli löytyi leikkipuiston omista lautapelivarastoista.

Viides toimintakerta oli liikuntapäivä jalkapallon merkeissä. Jalkapallon maailmanmestaruuskisat olivat alkaneet samana päivänä Brasiliassa, joten hyödynsimme teemaa ja meillä oli samalla eräänlainen Brasilia - teemapäivä. Pelasimme leikkipuiston nurmikentällä MM-jalkapalloa. Olimme tuoneet kentälle myös tietokoneen ja kaiuttimet sekä laatineet soittolistan, joka sisälsi brasilialaista musiikkia. Meillä ja leikkipuiston työntekijöillä oli myös joukkuepelipaidat ja olimme tehneet lapsille omat pelipaidat. Lisäksi kentän laidalle ripustettiin narussa muita pelipaitoja. Olimme askarrelleet osallistujille mitalit merkinä hyvästä pelistä. Hankimme omakustanteisesti jalkapalloverkkomaalin, Brasilia aiheisen jalkapallon ja Brasilian pelipaidat. Leikkipuisto oli hankkinut lapsille pelipaidat joihin painatimme tekstin ”MM jalkapallo, ”leikkipuiston nimi”, 2014”. Osallistujille tarkoitettuja mitaleja (Liite 5) varten teimme itse tietokoneella mitalien tekstiosat, loput materiaalit niiden työstämiseen saimme leikkipuistolta. Toimme leikkipuistoon lakanan, johon piirsimme MM-jalkapallossa pelaavista maista kartan. Olimme hankineet tähän tapahtumaan myös mehua, jota emme käyttäneetkään, koska puistolla oli omia mehuja ja he halusivat tarjota niitä peliin osallistuville lapsille.

Kuudes toimintakertamme oli musiikkiteemainen juhannusjuhla. Olimme järjestäneet sisätiloihin karaoketeltan, johon olimme hankineet lasten karaokelauluja ja laitteet. Saimme esiintyjäksi erään tutun tytön, joka soitti haitarilla lastenlauluja sekä valssin. Tämän lisäksi hankimme juhannusteemaan sopivaa rekvisiittaa; juhannuskukkia, koivun oksia, Suomen lipun, saunavihdan ja keräsimme kartongille erilaisia juhannustaikoja ja laulujen sanat. Kirjastosta lainasimme juhannusteeman kirjoja luettavaksi. Musiikkiesitys tapahtui pihalla ja laitoimme yleisölle penkkejä esityksen ajaksi.

Seitsemäs toimintakerta oli liikuntapainotteinen. Rakensimme leikkipuiston pihalle temppuradan, jossa hyödynsimme pääasiassa leikkipuiston omia tarvikkeita, ainoastaan tunnelin lainasimme viereisestä päiväkodista. Ajatuksena oli, että temppurata olisi mahdollisimman monipuolinen ja sisältäisi eri vaikeusasteisia pisteitä ja se soveltuisi näin ollen monen ikäisille osanottajille. Temppurata sisälsi salibandypisteen, tasapainoilulaudan, pallonheittoa, estehyppyä, pallon heittoa esteiden läpi, pujottelua pallon kanssa sekä ämpärikävelyä. Olimme myös laatineet erilaisia kuvioista muodostuvia ratoja, joita pitkin oli tarkoitus kulkea eri tyyleillä kuten kävellen, kontaten, hyppien sekä tasapainoillen. Temppuradan loputtua otimme käyttöön leikkivarjon, jonka kanssa toteutimme loppuleikkejä. Tässäkin toiminnassa oli taustalla soimassa lasten musiikki.

Viimeinen eli kahdeksas toimintakerta keskittyi kädentaitoihin. Askartelimme lasten kanssa juhannuskukkia. Kukkien terälehdet oli leikattu kananmunakennoista ja varsina toimivat rautalangat, joihin oli pujotettu helmiä. Pienet styrokspallot toimivat kukkien keskustana. Pystytimme maalaus- ja askartelupisteen ulos samoille pöydille, joissa myös musiikkimaalaus oli toteutunut. Munakennoja kävimme pyytämässä viereiseltä koululta, rautalangat saimme eräältä työmaalta, pullovärit olivat koululta lainassa. Styrokspallot, helmet sekä kosteuspyyhkeet olimme hankkineet omakustanteisesti.

5 Arvioinnin toteutus ja tulokset

Tässä luvussa kerromme, kuinka arviointiaineisto kerättiin ja millaisin menetelmin sitä käsiteltiin. Esittelemme lasten ja työntekijöiden aineistoista nousseet tulokset, jonka jälkeen kerromme omista ja vertaisarvioinneista opinnäytetyön osalta. Viimeisenä on esitelty yhteinen opinnäytetyön tavoitteiden arviointi. Tässä kappaleessa teemme johtopäätöksiä eri arviointiaineistoista nousseiden tulosten pohjilta ja arvioimme opinnäytetyön tavoitteiden täyttymistä.

5.1 Arviointiaineisto ja kyselylomakkeet

Arviointiaineistoa keräsimme monipuolisesti opinnäytetyön toiminnallisen osuuden aikana, jotta saisimme arviointikysymyksiin mahdollisimman monipuoliset vastaukset. Kaikki kirjallinen palaute kerättiin anonymisti ja haastattelun tallentamiseen käytettiin apuna nauhuria. Nauhoitettu aineisto litteroitiin, niin ettei siinä ole tunnistetietoja.

Teimme lapsille kyselylomakkeen (Liite 2). Lomakkeessa oli kolme varsinaista kysymystä ja kaksi taustakysymystä. Varsinaisia kysymyksiä olivat, oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan kesällä leikkipuistossa? Mitä pidit tästä toiminnasta? ja Haluaisitko osallistua uudelleen? Varsinaiisiin kysymyksiin vastausvaihtoehtoja oli kolme ja vastausvaihtoehtoihin oli käytetty apuna hymiöitä 😊 😐 😞, jotta lapselle hahmottuisi myös kuvan kautta millaisia tunteita hänelle toiminnasta syntyi. Lapsi pystyi vastaamaan kaikkiin kyselylomakkeessa oleviin kysymyksiin rastittamalla tuntemuksiaan vastaavan vaihtoehdon. Taustamuuttujakysymyksiä oli kaksi, niissä kysyttiin ikää ja sukupuolta, näihinkin kysymyksiin olimme laittaneet valmiiksi vaihtoehdot, joista lapsi valitsi rastiamalla oikean vaihtoehdon. Keräsimme lapsilta kyselylomakkeella palautetta jokaisen toimintakerran jälkeen. Palautelomakkeet sai tiputtaa palautelaitikkoon, jolloin jokaisen osallistujan vastaus säilyi anonymina.

Teimme työntekijöille oman kyselylomakkeen (Liite 3). Varsinaisia kysymyksiä lomakkeessa olivat: Miten toiminnan suunnittelu onnistui? Miten toiminnan toteutus onnistui? sekä Miten toiminta soveltui leikkipuistoon? Toivoimme, että heistä jokainen täyttäisi sen jokaisen toiminta-

kerran jälkeen. Kaikille kysymyksille oli annettu neljä vastausvaihtoehtoa, nämä vastausvaihtoehdot olivat: erittäin hyvin, hyvin, kohtalaisesti ja huonosti. Jokaisen vastauksen jälkeen oli kohta, jossa pyydettiin kirjoittamaan omalle valinnalle perustelut. Työntekijät eivät täyttäneet kyselylomakkeita, vaan antoivat meille suullisesti palautetta toimintakertojen loppukeskustelussa. Palautekeskustelu toteutettiin teemahaastattelun avulla, joka pohjustui kyselylomakkeen kysymysten teemoihin, haastattelu taltioitiin nauhurille ja sen kesto oli 40 minuuttia.

Pidimme oppimispäiväkirjaa (Liite 4) ja keskustelimme jokaisen toimintapäivän jälkeen, kuinka toimintamme oli mielestämme onnistunut ja mitä haasteita kohtasimme. Kävimme keskusteluja muun muassa oppimispäiväkirja kysymysten pohjalta. Pidimme molemmat oppimispäiväkirjaa, jotka täytimme itsenäisesti.

5.2 Arviointimenetelmät

Arviointiin ja palautteen keräämiseen työntekijöiltä hyödynsimme laadullista tutkimusmenetelmää, teemahaastattelun menetelmin. Toiseksi menetelmäksi valitsimme määrällisen tutkimuksen, jota hyödynsimme toimintamme arvioimiseen sekä vastaamaan arviointikysymyksiimme. Kysely- ja arviointilomakkeita oli yhteensä kolme erilaista, lapsille suunnattu toiminnan arvioinnin palautelomake (Liite 2), työntekijöille suunnattu toimintaa arvioiva lomake (Liite 3) ja oppimispäiväkirjaa varten suunniteltu lomake (Liite 4).

Pyrimme käyttämään tutkimusmenetelmiä monipuolisesti, jotta arviointikysymyksiin saamme vastaukset eivät jäisi yksipuolisiksi. Palautteen kerääminen saattaa olla työlästä, mutta usean eri menetelmän käyttämisellä voidaan kuitenkin paremmin varmistaa aineiston riittävyys. Mietimme tarkkaan millaista arviointimenetelmää käytämme arviointiaineiston keräämisen kultakin arviointiin osallistuvilta. Lapsille lomakkeella kerättävä arviointi ja palautteen keruu tapa oli leikkipuiston olosuhteissa paras vaihtoehto, koska osallistuminen tapahtui liukuma-ajalla. Toimimme itse ohjaajina niin emme olisi mitenkään pystyneet esimerkiksi haastattelemaan osallistuneita lapsia ja aikuisia.

Määrällisen arviointimenetelmän käyttö oli kyselylomakkeiden osalta paras vaihtoehto aineiston analysointia ja johtopäätösten tekoa varten. Teimme PASW Statistics ohjelman avulla esimerkiksi pylväsdiagrammeja käyttämällä graafista kuvausta sekä tutkimme tilastollisia yhteyksiä muuttujien välillä. Tilastollisten yhteyksien muuttujien välisessä tutkimuksessa käytimme kerätyn aineiston pohjalta ristiintaulukointimenetelmää sekä laskimme korrelaatiokertoimia SPSS - ohjelman avulla. Näin pystyimme tekemään aineiston pohjalta johtopäätöksiä ja saimme vastauksia arviointikysymyksiimme.

Laadullisen arviointimenetelmän käyttö oli haastatteluaineiston osalta paras vaihtoehto aineiston analysointia ja johtopäätöksien tekoa varten. Tavoitteena oli analysoida aineistoa, saada sisältöanalyysin pohjalta tuloksia ja tehdä sen perusteella johtopäätöksiä liittyen koko aineistoon. Toteutus tehtiin niin, että aluksi nauhoitettu arviointikeskustelu litterointiin tekstiksi, jonka jälkeen se teemoiteltiin sekä tyypiteltiin arviointikysymysten mukaisesti luokkiin analysointia varten. Tämän jälkeen teimme johtopäätöksiä aineistosta ja vastasimme niiden kautta arviointikysymyksiimme.

5.2.1 Kvalitatiivinen arviointitutkimus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoituksena kuvata tapahtumaa ja toimintaa, eikä niinkään testata teoriaa tai hypoteesia. Tutkimuksessa pyritään keskittymään tutkittavaan ilmentymään huolellisesti monesta näkökulmasta käsin. (Eskola & Suoranta 2005, 61.) Pää tarkoitus aineistokeruun menetelmän valinnassa on, että sillä saadaan mahdollisimman hyvin tutkittavien mielipiteet tuotua esille ja vastattua tutkimus- tai arviointikysymykseen. Tutkimukseen määritelty kohdejoukko on usein kvalitatiivisessa tutkimuksessa pieni, mutta tarkoin valittu. Tutkimusmenetelmässä ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, eikä numeraalisiin ilmaisuihin. (Heikkilä 2005, 16.)

Laadullisessa tutkimuksessa tarkastellaan ihmisen kokemusta jostain todellisessa elämässä, tästä voidaan käyttää myös nimeä empiirinen tutkimus. Kvalitatiivista aineistoa kerätään yleensä haastattelujen avulla. Puheaineistoja voidaan luoda esimerkiksi teemahaastattelun avulla. Aineistoa voidaan kerätä myös esimerkiksi kirjallisten aineistojen kautta, kuten asiakirjojen ja kokousmuistioiden avulla. (Hirsijärvi ym. 2006, 155.)

Laadullinen tutkimusmenetelmä on lyhyesti kuvailtuna, kerätyn aineiston myötä nousseiden luonnollisten ilmiöiden kuvausta ilman numeraalista ilmaisua. (Eskola & Suoranta 2005, 13.) Laadullisessa tutkimuksessa ennakko-oletuksia ei tulisi olla. Jos ennakko-oletuksia kuitenkin on, niihin voidaan vaikuttaa sillä, että tutkija tiedostaa omat ennakko-oletukset ennen tutkimukseen ryhtymistä, jolloin niitä voidaan ajatella vain esiolettamuksina tutkimukselle ja näin ollen on tutkijalla mahdollisuus uuden oppimiseen. (Eskola & Suoranta 2005, 19-20.) Tulosten raportointiin ja tulkintaan vaikuttavat tutkijan aikaisemmat suhteet käsiteltävään aiheeseen. Kvalitatiivisen tutkimuksen analysointi on tutkijalle erityistä luovuutta ja herkkyyttä vaativa prosessi. Analysointi- ja tulkintavaihetta on kuvailtu palapelimaiseksi työskentelyksi. (Syrjäläinen ym. 2007, 8-9.)

5.2.2 Kvantitatiivinen arviointitutkimus

Määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta voidaan nimittää myös tilastolliseksi tutkimukseksi, sen avulla voidaan selvittää prosenttiosuuksiin ja lukumääriin liittyviä kysymyksiä. (Heikkilä, 1998, 16). Tutkimuksessa on tarkoitus saada tietoa numeroiden avulla, jotka sittemmin tulkitaan ja selitetään sanallisesti. (Vilka 2007, 14). Määrällisen tutkimuksen avulla voidaan myös selvittää tutkimusmateriaalissa nousseiden eri asioiden välisiä riippuvuuksia sekä tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Jotta tutkimus voitaisiin tehdä ja jotta sen tuloksia voitaisiin pitää luotettavana, edellytetään riittävän kattavaa ja edustavaa otosta. (Heikkilä, 1998, 16-18.)

Kvantitatiivisen aineiston analyysissä tehdään yleensä ero kuvailevan tilastoanalyysin ja tilastollisen päättelyn välillä. Kuvailevan tilastoanalyysin avulla pyritään tiivistämään ja kuvailemaan jonkin määrällisen muuttujan jakaumaa tai useamman määrällisen muuttujan yhteisvaihtelua. Ilmenneistä tuloksista ei pyritä tekemään yleistyksiä mihinkään laajempaan perusjoukkoon. Jos kyseessä on vain yksi muuttuja, voidaan muuttujan kuvaamiseen käyttää muuttujien keskilukuja ja hajontalukuja. Jos taas kyseessä on useamman muuttujan kuvaaminen, voidaan silloin käyttää korrelaatiokertoimia havainnollistamaan yhteisvaihtelua. (KvantiMOTV)

Kyselyitä on monia erilaisia, informoidussa kyselyssä, kyselylomake jaetaan kohdehenkilölle suoraan paikan päällä ja annetaan hänelle tietoa kyselyn tarkoituksesta sekä vastataan hänen heränneisiin kysymyksiin koskien kyselyä. Kohdehenkilö yleensä palauttaa kyselyn heti sen täytettyään suoraan informoituun paikkaan. (Hirsijärvi ym. 2005, 185-186.) Kyselyistä ehkä yleisin muoto on monivalintakysely. Siinä kyselyn tekijä on valmiiksi muotoillut vastausvaihtoehdot, joista kyselyyn vastaaja valitsee sopivimman. Tämä kyselyn muoto on vastaajille myös mutkattomien vaihtoehtojen ja kyselyyn vastaaminen ei tunnu liian vaativalta. (Hirsijärvi ym. 2005, 188.)

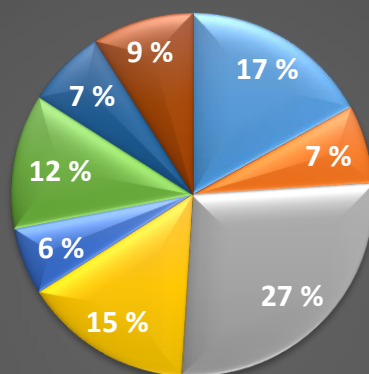
Monivalintakyselyä voidaan pitää joskus myös johdattelevana, koska vastaajan pitää valita juuri kyselyn tekemistä vaihtoehdoista yksi. Joskus helppous myös johdattelee vastaajaa eikä hän välttämättä harkitse tarpeeksi valintaansa. (Heikkilä 2005, 50-56.) Hyvä kyselylomake on sellainen, että se houkuttelee vastaamaan, on helposti ymmärrettävissä ja täytettävissä. On tärkeää, että vastaaja myös kokee, että hänen vastaaminen kyselyyn on tärkeää. Hyvään kyselylomakkeeseen kuuluu myös, että se on helppo syöttää ja käsitellä tilasto-ohjelmalla. (Heikkilä 2005, 48-49.)

5.3 Lasten ja työntekijöiden toiminnan arviointi

Saatuja tuloksia kerättiin kolmesta näkökulmasta käsin; osallistujien kyselylomakkeiden kautta (Liite 2), leikkipuiston ohjaajien arvioinnista ja palautteesta (Liite 3) sekä omien havaintojen ja päiväkirja merkintöjen kautta (Liite 4).

Kyselylomakkeisiin vastasi eri päivien aikana yhteensä 105 henkilöä osallistuneista. Kuvaamme alla kyselylomakkeista saatuja tuloksia sekä lukumäärällisesti, että prosentuaalisesti. Olemme myös tehneet havainnoinnin tueksi kuvioita selkiyttämään tuloksia. Kuvaamme kahdeksan toimintakerran tulokset erillisinä kappaleina, että niitä voidaan lukea ja tulkita sujuvammin. Kvantitatiivinen aineisto on kerätty jokaisen toiminnan päätteeksi osallistuneilta valmiilla kyselylomakkeella, jossa on monivalintakysymyksiä suunnattuna lapsille (Liite 2). Kyselylomakkeiden tiedot on syötetty manuaalisesti SPSS ohjelmaan, jossa aineistoa on käsitelty muun muassa ristiintaulukoimalla muuttujia. Kaikkiin toimintoihin osallistuminen jakaantui seuraavanlaisesti, musiikkimaalaus keräsi eniten osallistujia 27 % kaikista vastanneista (100%). Vähiten kävijöitä oli MM-jalkapallo kerralla 6 % kaikista vastanneista (100%).

Osallistuneiden jakauma eri toiminnoissa (%)

- Satuteltta / musiikkisadut 9.6
- Musiikkimaalaus 11.6
- MM-Jalkapallo / Brasilia-teema 13.6
- Liikuntarata & aarten etsintä 18.6
- Perinneleikit 10.6
- Aivojumppa / tietovisa Helsingistä / Bingo 12.6
- Juhannusjuhla/ haitaristi, karaoke, musiikkia 16.6
- Kukkien askartelu & maalaus 19.6

Kuvio 3: Kaikkien osallistuneiden jakauma, eri toimintojen välillä

Ensimmäisellä ohjauksella oli toimintana satujenmaailma, tähän toimintaan osallistui 17 % (=17 lkm.) kaikista osallistuneista 100 % (= 105 lkm.) Kysymykseen mitä pidit satutelttä toiminnasta, kaksi osallistunutta valitsi vaihtoehdon, en osaa sanoa. Loput 15 osallistunutta, pitivät toiminnasta. Vastausvaihtoehdolle en pitänyt toiminnasta, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen satujenmaailmaan jakaantui niin, että tyttöjä oli yhdeksän ja poikia kahdeksan osallistuneista. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan

kesällä leikkipuistossa, vastanneista 88,2 % ei ollut ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan 11,8 % oli osallistunut toimintaan aikaisemmin. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen? 17 osallistuneesta, 13 henkilöä vastasi, että haluaisi osallistua uudelleen. Neljä osallistunutta valitsi vaihtoehdon, en osaa sanoa, vaihtoehdolle, en haluaisi osallistua uudelleen, ei tullut yhtään valintaa.

Toisella kerralla oli toimintana perinneleikit, tähän toimintaan osallistui 7 % (\approx 7 lkm.) kaikista osallistuneista 100 % (=105 lkm.) Kysymykseen mitä pidit toiminnasta, osallistuneista kaikki seitsemän osallistujaa valitsivat vaihtoehdon, että pitivät toiminnasta. Vastausvaihtoehdolle en pitänyt toiminnasta ja en osaa sanoa, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen perinneleikkeihin jakaantui niin, että tyttöjä oli kolme ja poikia neljä osallistuneista. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan kesällä leikkipuistossa, vastanneista 62,5 % ei ollut ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan 37,5 % oli osallistunut toimintaan aikaisemmin. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, kuusi henkilöä vastasi, että haluaisi osallistua uudelleen. Yksi osallistunut valitsi vaihtoehdon, en osaa sanoa. Vaihtoehdolle, en haluaisi osallistua uudelleen, ei tullut yhtään valintaa.

Kolmannella kerralla oli toimintana musiikkimaalaus. Tähän toimintaan osallistui 27 % (\approx 28 lkm.) kaikista osallistuneista 100 % (= 105 lkm.) Kysymykseen, mitä pidät toiminnasta, osallistuneista 28 henkilöä, eli kaikki valitsivat vastausvaihtoehdon, pidin toiminnasta. Vastausvaihtoehdoille, en osaa sanoa ja en pitänyt toiminnasta, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen musiikkimaalaukseen jakaantui seuraavasti, tyttöjä osallistui 11 ja poikia osallistui 17. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan leikkipuistossa kesäaikaan, vastausvaihtoehdon en ole osallistunut valitsi 62,1 %. Vastauksen olen osallistunut aikaisemmin musiikkimaalaukseen leikkipuistossa kesäaikaan, valitsivat 37,9 % osallistuneista. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, vastaajista 27 valitsi vaihtoehdon: haluaisin osallistua uudelleen. En osaa sanoa vaihtoehdon valitsi yksi vastaaja. Yhtään valintaa ei tullut, en haluaisi osallistua uudelleen.

Neljännellä kerralla oli toimintana aivojumppa. Tähän toimintaan osallistui 15 % (\approx 16 lkm.) kaikista osallistuneista 100 %. Kysymykseen, mitä pidät toiminnasta, osallistuneista 15 osallistujaa valitsi vastausvaihtoehdon, pidin toiminnasta. Vastausvaihtoehdon, en osaa sanoa valitsi yksi osallistuja ja en pitänyt toiminnasta, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen aivojumppaan jakaantui seuraavasti, tyttöjä osallistui seitsemän ja poikia osallistui yhdeksän. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan leikkipuistossa kesäaikaan, osallistujista vastausvaihtoehdon en ole valitsivat 66,7 %. Vastaajista 33,3 % valitsivat vaihtoehdon, olen osallistunut aikaisemmin tämän kaltaiseen toimintaan kesällä leikkipuistossa. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, Vastaajista 14 henkilöä

valitsi vaihtoehdon, haluaisin osallistua uudelleen. En osaa sanoa vaihtoehdon, valitsi kaksi henkilöä. Yhtään valintaa ei tullut, en haluaisi osallistua uudelleen.

Viidennellä kerralla oli toimintana MM-jalkapallo, Brasilialaisella teemalla. Tähän toimintaan osallistui 6 % (\approx 6 lkm.) kaikista osallistuneista 100 %. Kysymykseen, mitä pidät toiminnasta, saimme kuusi vastausta, lapsista kaikki pitivät toiminnasta. Tyttöjen ja poikien osallistuminen MM-jalkapalloon jakaantui seuraavasti, tyttöjä osallistui neljä ja poikia osallistui kaksi. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan leikkipuistossa kesäaikaan, vastausvaihtoehdon, en ole valitsi 66,7 % (\approx 4 lkm.) ja 33,3 % (\approx 2 lkm.) oli osallistunut aikaisemmin. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, vastaajista viisi henkilöä valitsi vaihtoehdon, haluaisin osallistua uudelleen. Vastaajista yksi henkilö valitsi vaihtoehdon, en osaa sanoa. Yhtään valintaa ei tullut, en haluaisi osallistua uudelleen.

Kuudennella kerralla oli toimintana juhannusjuhla. Tähän toimintaan osallistui 12 % (\approx 13 lkm.) kaikista osallistuneista 100 %. Kysymykseen, mitä pidit toiminnasta, osallistuneista 12 valitsi vastausvaihtoehdon, pidin toiminnasta. Vastausvaihtoehdon en osaa sanoa valitsi yksi. En pitänyt toiminnasta vastausvaihtoehdolle, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen Juhannusjuhlassa jakaantui seuraavasti, tyttöjä osallistui neljä ja poikia osallistui yhdeksän. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan leikkipuistossa kesäaikaan, vastausvaihtoehdon, en ole valitsi 66,7 %. Vastausvaihtoehdon olen osallistunut aikaisemmin tämän kaltaiseen toimintaan kesällä leikkipuistossa, valitsi kävijöistä 33,3 %. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, valitsi vastaajista yhdeksän henkilöä vaihtoehdon, haluaisin osallistua uudelleen. Vastaajista kaksi henkilöä valitsi vaihtoehdon, en osaa sanoa. En haluaisi osallistua uudelleen, valitsi yksi henkilö.

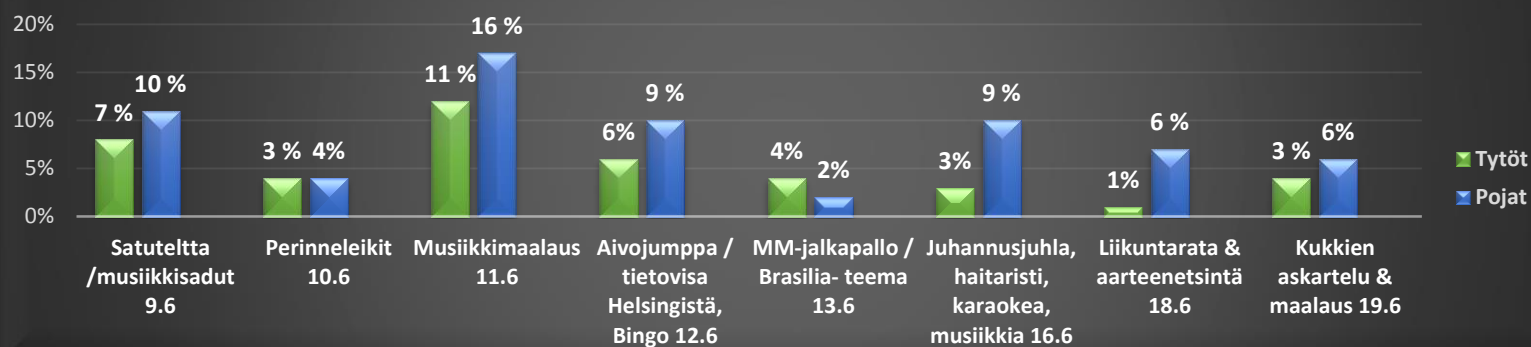
Seitsemännellä kerralla oli toimintana liikuntarata. Tähän toimintaan osallistui 7 % (\approx 7 lkm.) kaikista osallistuneista 100 % Kysymykseen mitä pidit toiminnasta, osallistuneista kaikki seitsemän osallistujaa valitsivat vastausvaihtoehdon, pidin toiminnasta. Vastausvaihtoehdoille, en osaa sanoa ja en pitänyt toiminnasta, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen liikuntarataan jakaantui seuraavasti, tyttöjä osallistui kolme ja poikia osallistui neljä. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan leikkipuistossa kesäaikaan, valitsivat vastausvaihtoehdon, en ole 60 % osallistuneista. Vastausvaihtoehdon olen osallistunut aikaisemmin, valitsivat 40 % osallistuneista. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, vastaajista seitsemän valitsi vaihtoehdon, haluaisin osallistua uudelleen. Vastaajista kukaan ei valinnut vaihtoehdoita, en osaa sanoa ja en haluaisi osallistua uudelleen.

Kahdeksannella toimintakerralla oli toimintana kukkien askartelu. Tähän toimintaan osallistui 9 % (\approx 9 lkm.) kaikista osallistuneista 100 %. Kysymykseen mitä pidit toiminnasta, Osallistuneista kaikki yhdeksän valitsi vastausvaihtoehdon, pidin toiminnasta. Vastausvaihtoehdoille, en

osaa sanoa ja en pitänyt toiminnasta, ei tullut yhtään valintaa. Tyttöjen ja poikien osallistuminen kukkien askarteluun jakaantui seuraavasti, tyttöjä osallistui kolme ja poikia osallistui kuusi. Kysymykseen oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan leikkipuistossa kesäaikaan, vastausvaihtoehdon, en ole osallistunut, valitsi 60 % osallistuneista. Olen osallistunut aikaisemmin valitsi 40 % osallistuneista. Kysymykseen haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen, valitsi vastaajista yhdeksän henkilöä vaihtoehdon, haluaisin osallistua uudelleen. Vastaa- jista kukaan ei valinnut vaihtoehtoehtoja, en osaa sanoa ja en haluaisi osallistua uudelleen.

Poikia toimintoihin osallistui 62 % kaikista kävijöitä, tyttöjä kävijöistä oli 38 %. Pojat suosivat tällä kertaa enemmän leikkipuistotoimintaa, kuin tytöt. Suosituin toiminta tytöillä oli (11 %) ja pojilla (16 %) musiikkimaalaus. Toiseksi suosituin oli satutelтта toiminta, jossa teemana olivat äänisadut. Vähiten suosituin oli tytöillä (1 %) liikuntarata ja pojilla (2 %) MM-jalkapallo.

Tyttöjen ja poikien osallistumisen jakaantuminen eri toiminnoissa

Kuvio 4: Tyttöjen ja poikien jakauma, eri toiminnoissa

Työntekijöiden arviointi, työntekijöiltä oli tarkoitus kerätä palautetta kyselylomakkeen avulla (Liite 3), mutta he halusivat antaa palautteensa toiminnastamme suullisesti. Kävimme teema- haastattelun tavoin loppuarvioinnin opinnäytetyön toiminnallisesta osuudesta. Haastatteluun osallistui kolme leikkipuiston työntekijää ja me opinnäytetyöntekijät. Teemat muodostuivat työntekijöille laaditun kyselylomakkeen kysymysten avulla. Nauhoitimme haastattelun nauhu- rilla, jonka jälkeen litteroimme aineiston kokonaisuudessaan. Tyypittelimme aineiston alaluok- kiin arviointikysymysten mukaan, jotta saisimme kaiken aineiston käytettyä hyödyksi, kutakin arviointikysymystä kohden. Käytämme työelämän aineistosta sitaatteja omien tulkintojen tu- kena.

Haastattelussa nousi esiin, että suunnitelmissa oli osattu ottaa huomioon eri-ikäiset lapset, suunnittelemalla toiminnat niin, että kaiken ikäiset pystyivät osallistumaan toimintaan. Työn- tekijöiden mielestä olimme laittaneet todella paljon asioita yhdelle toimintakerralle. He olivat sitä mieltä, että vähempikin riittäisi. He kokivat, ettei heillä olisi mahdollisuuksia panostaa

tuokioihin niin paljon, kuin me pystyimme panostamaan. Suunnitelmaa he kehuivat monipuoliseksi, heidän mielestään se tuki leikkipuiston omaa toimintamallia ja runkoa. Siinä oli myös huomioitu musiikki- taide- ja liikuntakasvatus sekä emotionaalinen ja kognitiivinen oppiminen.

”mut sen niinku näki, ette te olitte hirveen hyvin panostanut, te olitte miettinyt kaikkia asioita monelta kantilta, mikä mun mielestä oli hyvä, et se kannattaa niinku tonne laittaa”

Haastattelussa puhuttiin toiminnan suunnittelusta ja sen tärkeydestä. Ilman suunnitelmaa voi lähteä toteuttamaan toimintaa, mutta varsinkin suurta joukkoa tai ennalta tuntemattomia lapsia ohjattaessa, on ohjaus varmempaa, kun se perustuu suunnitelmaan ja toiminnalle on mietitty tavoitteet sekä tarkoitus. Kahden ohjaajan ohjattaessa toimintaa on hyvä, että yhdessä on tehty suunnitelma, koska silloin molempien ohjaajien ajatukset ja ideat tulevat huomioituiksi. Vastualueet tulisi jakaa ennen ohjaamista, jotta molemmilla ohjaajilla olisi selkeä rooli toiminnan ohjaamisessa.

Työntekijöiden mielestä olimme ohjaajina innostavia ja luovia. Heidän mielestään toiminnassa huomioimme lapsia ja otimme heidät jokaisen yksilönä huomioon. Haastattelussa nousi esiin, että ohjaaminen ei ole niin yksiselitteistä, vaan siihen vaaditaan melko paljon asioita, jotta toiminta on tarkoituksenmukaista ja helposti lähestyttävää. Ohjaajaan tulee tietää mitä ja millä tavalla on ohjaamassa, kenelle ohjaus on suunnattu, miksi ohjausta annetaan ja mikä on ohjaamisen tavoite. Lisäksi ohjaajalla tulee olla omaa innostuneisuutta ja mielenkiintoa toimintaa kohtaan, hänen tulee myös tietää lapsen kehityksestä, jotta hän tietää millaisissa asioissa ohjausta erityisesti tarvitaan. Ohjaajan tulee myös olla auktoriteetin omaava, mutta kuitenkin mukaan heittäytyvä ja iloinen persoona.

”mitä te is molemmiss on mitä mä sanon, niin te is on niinku se kauhee innostuneisuus molemmissa näkyy se ja sit teijän täytyy nostaa rintarottingille et aaah! me saatiin ne mukaan ja ne tuli tekemään! et tästä pitää tehdä itselle kunnia, et nyt me oltiin hyviä, koska sitä ei muut tuu sanomaan”

Toimintamme sopi leikkipuiston työntekijöiden mielestä hyvin leikkipuistoon ja he kokivat saaneensa vinkkejä toiminnastamme myös omaan työhön. Ainoa tuokio, jota työntekijät vierastivat, oli satutelttatuokio. Satutelttatuokiossa toiminta toteutettiin liukuma-ajalla, eli aina kun osallistujat vaihtuivat, niin kaikki aloitettiin alusta. Työntekijöille jäi tunne, että toiminta ei ollut sopivaa leikkipuistoon, myös läheisyys lapsiin jäi kyseisessä tuokiossa vähäiseksi. Haastattelussa puhuimme myös luovista toiminnoista, joiden kautta lähdimme kehittämään uusia sekä vanhoja toimintamalleja. Keskustelimme siitäkin, että tarkoituksena oli tuoda uusia toimintamalleja puistoon, eikä tehdä sillä tavalla miten aina on tehty.

Palautetta työntekijät saivat osallistuneilta sekä osallistuneiden vanhemmilta toiminnastamme. Kaikesta muusta toiminnasta tuli positiivista palautetta osallistuneiden vanhemmilta, paitsi kehittävää palautetta tuli satutelta osiosta, jossa eräs äiti olisi toivonut että satuja olisi luettu lapsille. Palautteen kerääminen koettiin hyvänä väylänä kerätä tietoa siitä, pitävätkö osallistujat toiminnasta vai eivät.

”joo ilman muuta, koska kyllähän tästä tuli vinkkejä meilleki. Kyllähän mekin siitä opittiin, koska sehän on, et se on kiva nähdä miten kukakin tekee eritavalla, sehän siin on”

Työntekijöiden mielestä onnistuimme luomaan lapsille kivaa ja iloista toimintaa. Lapset olivat heidän mielestään innoissaan ja tykkäsivät toiminnoista. He kertoivat, ettei ole ollenkaan itsestään selvyys, että lapset osallistuvat toimintaan. Leikkipuistossa järjestetään jokainen arkipäivä toimintaa, mutta lapsia osallistuu todella vaihtelevasti. Vanhemmat toivovat, että puistoissa olisi ohjattua toimintaa, mutta silti perheet eivät välttämättä tule osallistumaan. Leikkipuistotoiminta eroaa esimerkiksi päiväkotitoiminnasta siten, että siellä osallistutaan lapsen ehdoilla, kun taas päiväkodissa on itsestään selvää, että kaikki lapset osallistuvat ohjattuun ja järjestettyyn toimintaan.

”se oli hyvä ja sitte se pikkupoikaki, kun se vaan piirti siinä ja se vaan piirsi, sen näki et hän tykkää se oli kivaa, ja hän teki hyvä ettei mennyt paperi puhki”

Saimme ohjaamisesta palautetta, että suoriuduimme hyvin ja olimme innoissamme sekä teimme kaiken niin, kuin oli sovittukin. Kehitettävää palautetta tuli siitä, että välillä sorruimme molemmat puhumaan toistemme päälle. Työntekijät painottivat, että tämä on monen ongelma, mutta häiritsevä, eli siitä tavasta tulisi meidän opetella irti. Lopuksi saimme hyvää palautetta yleisesti koko opinnäytetyön toiminnallisesta osuudesta. Palautteena saimme sekä numeraalisen arvioinnin, että suullista palautetta.

”tää toiminta osuus on K5 paikka! teidän juttu täällä puistossa oli tosi hieno homma, olette suoriutuneet tosi, tosi hyvin, mul ei oo mitään muuta, kun hyvää sanottavaa, tää oli aivan ihana ja kiitos teille!”

5.3.1 Arviointitulosten luotettavuus

Aineistosta nousseisiin tuloksiin on suhtauduttava lähdekriittisesti ja luotettavuutta punnita sen kaltaisesti mikä on vastaajan tarkastelun näkökulma. Palautteen luotettavuuteen ajatellaan vaikuttavan myös ympäristö ja sen tuoma luonnollinen ilmapiiri. Anonyymina vastaaminen, lisää vastaajan vastauksen luotettavuutta. (Alasuutari 2011,152 -156.)

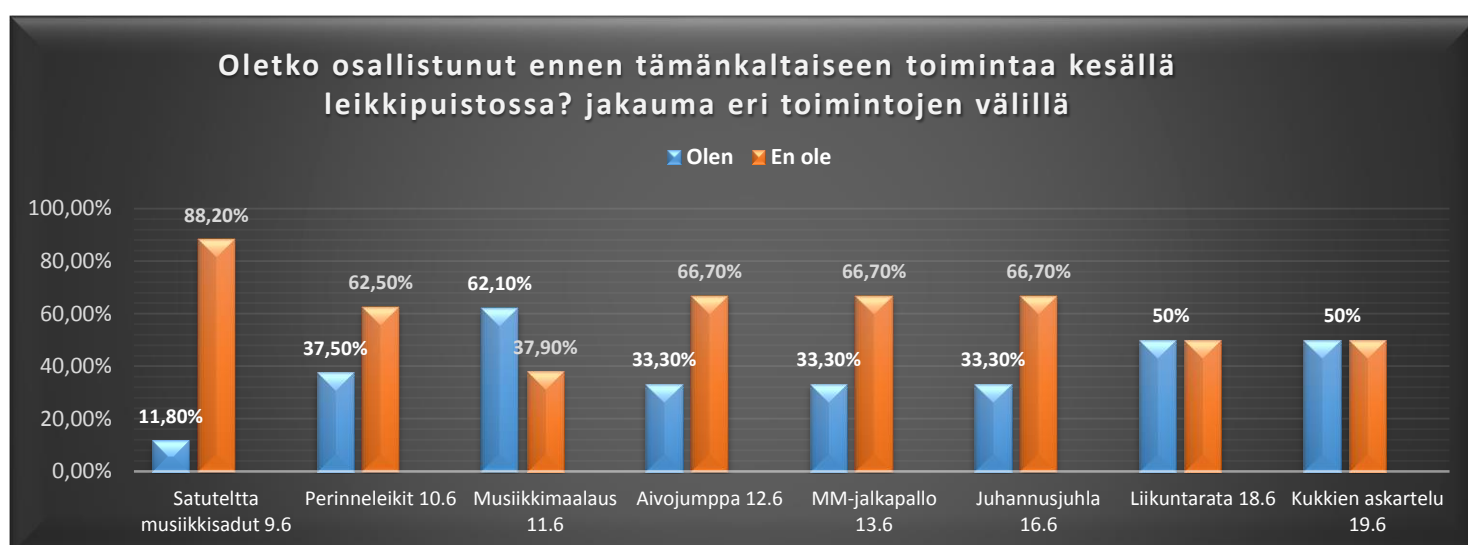
Koska palautekyselyn vastaajina olivat pääasiassa lapset, on paljon mahdollista, että tuloksiin on saattanut vaikuttaa lapsen tunnetilat, ymmärrettävyys ja pilailun mahdollisuudet. Kuitenkin pyrimme pitämään tämänlaiset mahdollisuudet pieninä, olemalla kyselypisteen tuntumassa, jolloin luimme apua tarvitseville lapsille kysymykset sekä käytimme kyselylomakkeessa olevia tunnetilakuvia apuna selkiyttämään vastausvaihtoehtoja heille. Suurimmaksi osaksi lapset täyttivät lomakkeet vanhemman kanssa, jolloin vanhemman tunne toiminnastamme saattoi heijastua lapseen. Lapsilla saattoi olla tarve miellyttää meitä, millä voi olla vaikutuksia siihen miten he arvioivat heränneitä tunteitaan toiminnasta. Osa isommista pojista pilailivat kyselylomakkeiden täytössä, jolloin puutuimme tilanteeseen. Kyselylomake(Liite 2) oli tehty mahdollisimman lyhyeksi ja selkeäksi, jotta lapsilla olisi helppo vastata, ilman että virheitä itse vastaamisessa pääsisi tulemaan.

Pidämme kyselystä saamia tuloksia luotettavina, koska kaikki vastaukset pystyttiin hyödyntämään, eikä yhdessäkään vastauksessa tullut ilmi epämääräistä vastausvalintaa. Myös se, että kyselyyn vastattiin anonyymisti ja vastaukset tiputettiin kannelliseen laatikkoon, lisäävät osaltaan vastausten luotettavuutta. Ilman aktiivisesti tapahtuvaa informaatiota sekä asiakaspalautteen pyytämistä, emme olisi saaneet montakaan vastausta kyselyymme. Teimme kuitenkin palautteen pyytämisen tutkimuseettiset näkökulmat huomioiden, kuten vapaaehtoisuuden. Myös se lisää luotettavuutta, koska toimintamme oli liukuma-aikaisesti tapahtuvaa, niin jokainen antoi palautteen silloin, kun poistui toiminnasta. Jos kaikki lapset olisivat kerralla antaneet palautetta, olisi tuloksiin voinut vaikuttaa vierustoverin valinnat.

Mielestämme työntekijöille tekemäämme haastattelua voidaan pitää luotettavana, koska haastattelun tarkoituksena oli kuulla heidän omia mielipiteitään. Kun aineisto on tallennettu nauhurilla, voimme olla varmoja mitä siellä on sanottu ja millä tavalla, sekä varsinkin jos tulkitsija on vielä itse ollut tekemässä haastattelua. Koska meillä oli vain yksi haastattelu, ei myöskään aineistojen sekoittuminen ole mahdollista. Haastattelu toteutettiin teemahaastattelun tavoin, jossa saimme selkeät vastaukset arviointikysymyksiimme. Laadullisen menetelmän avulla kerätty aineisto tuottaa myös paljon sellaista materiaalia, joka ei ole suoranaisesti yhteydessä kysymyksiin. Näiden muiden nousseiden asioiden tuomista lisänä arviointiaineistoon, tulee miettiä tapauskohtaisesti, onko asia oleellinen arvioinnin kannalta. Luotettavuutta lisäävät eri tavoin ja eri tahoilta kerätyt palautteet ja arvioinnit.

5.4 Opinnäytetyön tavoitteiden arviointi

Ensimmäisenä tavoitteenamme oli tuoda leikkipuiston kesäaikaan luovien menetelmien kautta toimintaa ja pilotoida ne itse ohjaamalla kohteessa. Johtopäätöksenä osallistuneiden vastauksista voidaan pitää, että kaikki muut paitsi musiikkimaalaus olivat vähintään 50 %:lle osallistuneista uutta toimintaa, johon he eivät olleet aikaisemmin osallistuneet leikkipuistossa kesäaikaan.

Kuvio 5: Osallistuminen aikaisemmin, jakauma kaikkien toimintojen välillä

Satutelttä oli uusinta toimintaa kävijöille, koska 88,2 % osallistuneista olivat valinneet vastausvaihtoehdon, ”en ole osallistunut aikaisemmin toimintaan”. Tutuimpia toimintoja olivat musiikkimaalaus, joka oli tuttua 62,1 % osallistuneista. Liikuntarataan ja kukkien askarteluun olivat 50 % osallistuneista valinneet vastausvaihtoehdon, olen osallistunut ennenkin. Onnistuimme tässä tavoitteessa työntekijöiden mielestä, koska he kokivat saaneensa uusia oivalluksia toiminnan toteuttamiseen leikkipuistossa. He olivat mielissään siitäkin, että heidän puistossaan kehitetään toimintaa, johon myös kävijät saavat osallistua antamalla palautetta toiminnasta.

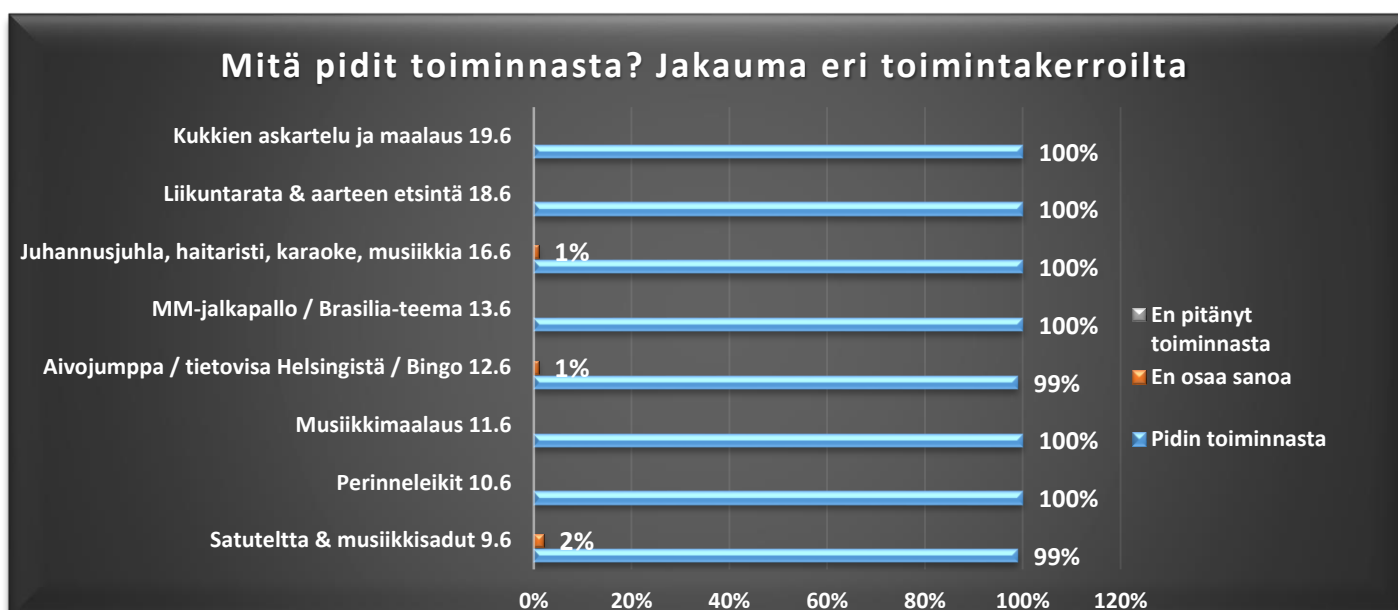
Mielestämme onnistuimme tuomaan leikkipuistoon uusia luovan toiminnan menetelmiä. Musiikkisadut eivät kohdanneet lapsia niin hyvin, kuin olimme toivoneet. Tämän huomion tekivät myös työntekijät ja saimme siitä palautettakin. Suurin osa toimunnoista olivat kokeilumielessä tuotu leikkipuiston toimintaan, emme ajatelleetkaan, että kaikki toiminnat olisivat samoin tehtyjä, kuinka leikkipuistossa on aina tehty.

Toisena tavoitteenamme oli tuoda lapsille ilon ja onnistumisen kokemuksia. Johtopäätöksenä voidaan pitää, että lapset pitivät kaikista toiminnoista. Tähän johtopäätökseen tulimme siksi, ettei kukaan osallistuneista valinnut missään toiminnassa kyselylomakkeen (Liite 2) kysymyksen pidentkö toiminnasta, vaihtoehtoa, en pitänyt toiminnasta. Perinneleikkien, liikuntaradan ja kukkien maalauksen oli valittuna ainoastaan vastausvaihtoehto pidin toiminnasta, kun taas muiden toimintojen kohdalla oli valittu yhteensä neljän vastauksen osalta vaihtoehto, en osaa sanoa. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kaikki toiminta oli pidettyä.

Mitä pidit toiminnasta?	Lukumäärä	Prosentti %
Pidin toiminnasta	101	96,2
En osaa sanoa	4	3,8
Yhteensä	105	100,0

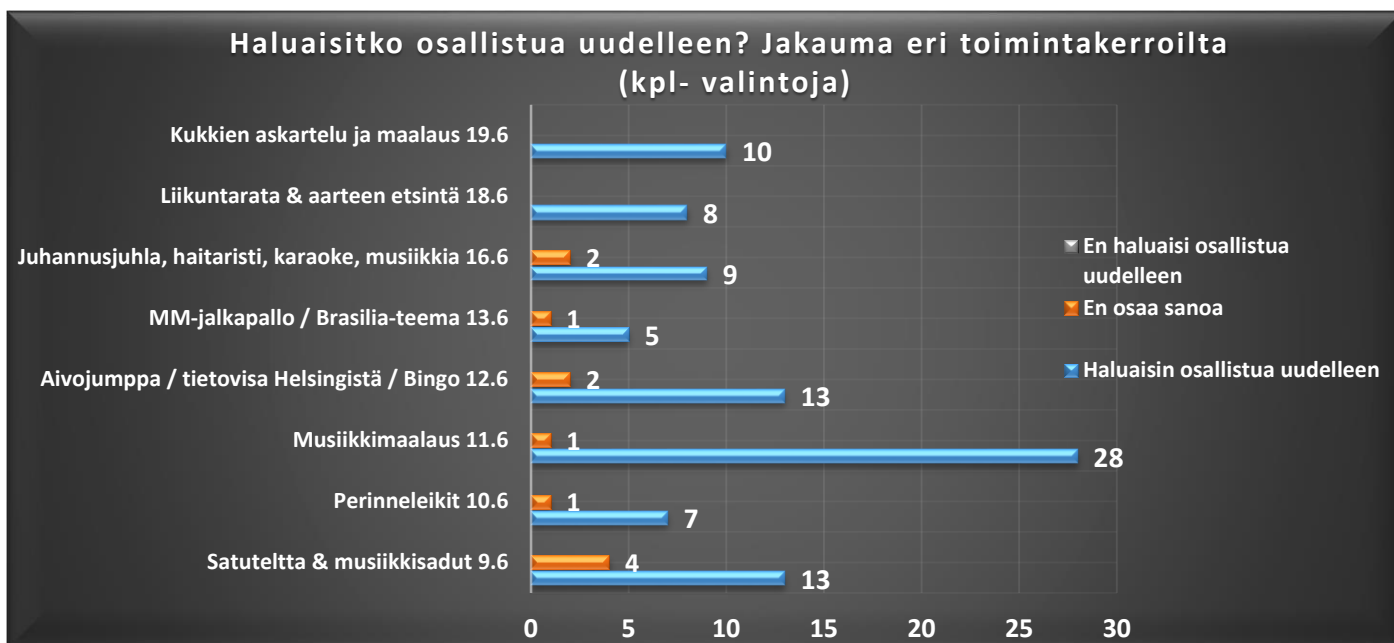
Taulukko 1: Toiminnasta pitäminen, lukumäärä

Työntekijöiden haastattelussa nousi esiin, että he pitivät kaikista toimintakerroista, mutta satutelta oli heille vierain. Musiikkisadut eivät heidän mielestään sopineet leikkipuiston toiminnaksi ainakaan sillä tavalla, kuinka me sen toteutimme. Heidän mielestään lasten ja ohjaajien läheisyys jäi puuttumaan tässä toiminnassa. Jos olisimme lukeneet teltassa satuja lapsille, niin se olisi heidän mielestään ollut parempi, koska puitteet toiminnalle ja rekvisiitta olivat onnistuneita. Ohjaus oli onnistunutta ja uskomme vahvasti siihen, että jos toiminnan ohjaaja on itse innostunut ja iloinen, niin myös lapset innostuvat paremmin. Ohjaajan asenteella on merkittävä vaikutus lasten osallistumiseen ja heidän nauttimiseen toiminnasta.

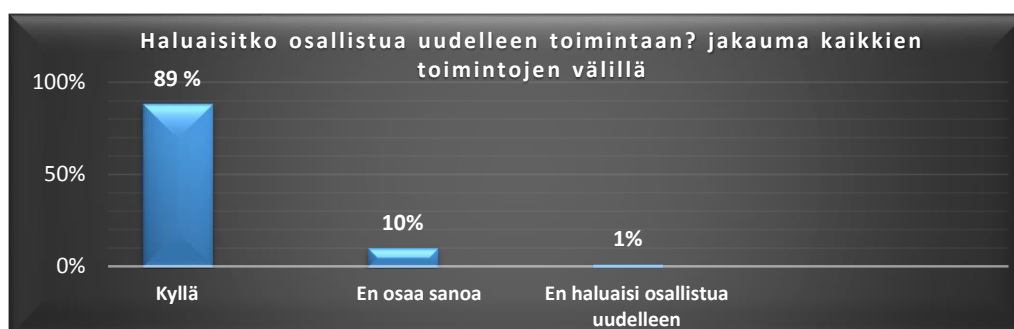
Kuvio 6: Toiminnasta pitäminen, jakauma eri toimintojen välillä

Kolmantena tavoitteenamme oli, saada lapset osallistumaan toimintaamme. Emme onnistuneet tässä tavoitteessa toivotusti, koska lasten kävijämäärät eivät olleet suuria. Odotimme kullekin toimintakerralle vähintään 15 lasta osallistumaan, vain musiikkimaalauksessa ylsimme tavoiteltavaan osallistujia määrään. Kyselyn (Liite 2) mukaan yksi lapsi valitsi valinnan, en haluaisi osallistua uudelleen. Johtopäätöksenä tästä voidaan pitää, että osallistuttuaan lapset olisivat halunneet osallistua uudelleen.

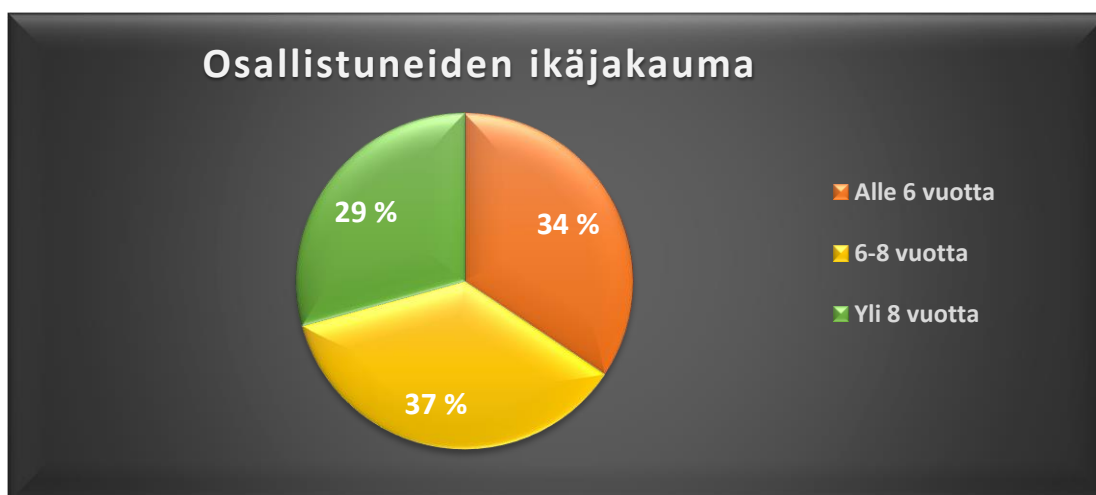
Kuvio 7: Osallistuminen uudelleen, jakauma toimintojen välillä

Työntekijöiden mielestä saimme paikalla olevat lapset osallistumaan toimintaan hyvin. Kuitenkin keskustelua herätti se, että kävijöitä on vaikeaa saada tulemaan ja sitoutumaan järjestettyyn toimintaan. Työntekijät kertoivat, ettei koskaan tiedä tuleeko osallistujia vähän vai paljon. Leikkipuistoissa on toiminta rajoitettu vain tiettyyn toiminta-aikaan ja sen kesto on rajallinen. Kävijöiden tulisi sitoutua tulemaan puistoon aina ohjatun toiminnan aikana, jos he haluaisivat osallistua järjestettyyn toimintaan. On paljon kävijöitä, jotka tulevat vain syömään. Onkin haaste kuinka heidät saataisiin osallistumaan ja sitoutumaan myös järjestettyyn toimintaan.

Kuvio 8: Osallistuminen uudelleen, jakauma vastausvaihtoehtojen välillä

Toimintamme oli suunnattu alkuopetusikäisille, ja tavoitteena oli saada tämän ikäiset lapset osallistumaan toimintaan, jotta alkuopetusikäiset lapset eivät jäisi koteihinsa yksin koulujen loputtua. Kesäisin syrjäytymisen ja tapaturmien riski on suuri, koska osa lapsista viettää yksin aikaa vanhempien ollessa työssä. Joillakin perheillä voi olla taloudellisesti tiukkaa, eikä lapselle ole mahdollista järjestää maksullista leiritoimintaa. Monella perheellä asuvat isovanhemmat kauempana tai he ovat muusta syystä estyneet hoitamaan lapsenlapsia.

Kuvio 9: Osallistuneiden ikäjakauma kaikissa toiminnoissa

Toivoimme, että saisimme heti alkukesästä lapsia kiinnittymään leikkipuiston toimintaan, jotta syrjäytymistä ei pääsisi tapahtumaan. Työntekijöiden haastattelussa nousi esiin, että monet alkuopetuksessa olevat lapset ovat koko koulun toimintakauden käyneet puistossa ja kun kesä koittaa eivät he enää halua tulla puistoon, vaan ovat lomalla myös sieltä. Alkuopetusikäisiä ovat yleensä 6-8 vuotiaat lapset. Kaikista kävijöistä enemmistö 37 % oli alkuopetusikäisiä. Johdopäätöksenä voidaan pitää, että onnistuimme osittain tavoitteessamme saada alkuopetusikäisiä osallistumaan. Osallistuneista yli 8 vuotiaita oli 29 % ja alle 6 vuotiaita oli osallistuneista 34 %. Osallistuneiden iät jakaantuivat alle 6 vuotiaiden ja yli 8 vuotiaiden välillä tasaisesti.

Tiesimme ennalta, etteivät alkuopetusikäiset lapset käy puistossa järjestetyssä toiminnassa usein kesäaikaan. Halusimme luoda alkuopetusikäisille mahdollisuuden osallistua maksuttomasti heille suunnattuun luovaan toimintaan. Tarjosimme mahdollisuuden perheille, että lapset voisivat osallistua niin sanottuun päiväleirimäiseen toimintaan sekä saisivat sen jälkeen vielä lämpimän ruuan. Teimme lapsille suunnatun mainoksen viereisen koulun 1-2 luokan oppilaille, kävimme viemässä mainokset koululle, josta ne sitten jaettiin pienille koululaisille. Ajattelimme niin positiivisesti, että kun on mainostettu (Liite 1) niin lapset tulvat osallistumaan, tämä luulo osoittautui ensimmäisten kertojen jälkeen harmiksemme vääräksi.

Neljäntenä tavoitteena oli tehdä toiminnastamme opas puistoon. Keräsimme oppaaseen kaikkien toimintakertojen keskeisimmät asiat ja kuvia toimintapäivien toteutuksesta. Valmiita

suunnitelmia ja ohjeita toiminnan toteuttamiseen emme oppaaseen laittaneet, koska halusimme sen olevan luovuutta lisäävä ja toimintaa kehittävä työväline. Työntekijät pitivät opasta hyödyllisenä työvälineenä ja varsinkin kesäaikaan toimiville kesäsisjaisille mainiona apuna toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppaan koettiin myös jättävän muiston opinnäytetyöstä ja koosteen kesästä historiallisena leikkipuistojen 100-vuotisjuhluvuonna.

Mielestämme opas suuntautuu hyvin esimerkiksi kesäaikaan paljon leikkipuistoissa oleville kesäsisjaisille. Oppaan avulla he voivat toteuttaa toimintaa lapsille. Myös varhaiskasvatukseen oppaasta voisi olla hyötyä. Leikkipuistossa, jonne teimme toiminnallisen osuutemme, on hyvin ammattitaitoinen ja useiden vuosien ja jopa vuosikymmenien kokemuksen omaava henkilökunta. Välttämättä heille tästä oppaasta ei varsinaista hyötyä ole toiminnan suunnitteluun tai toteuttamiseen, mutta se on heille apuväline, jota voivat hyödyntää perehdytyksessä esimerkiksi kesätyöntekijöille.

Seuraavassa osiossa kuvaamme ja arvioimme omaa toimintaamme opinnäytetyön aikana ja arvioimme oman ammatillisen osaamisen kehittymistä. Arvioimme myös toisiamme vertaisarvioinnin kautta, tätä varten olemme keränneet omia havaintojamme toistemme toiminnasta opinnäytetyön toiminnallisen osuuden aikana. Lisäksi lopussa yhteinen arviointi, opinnäytetyöprojektista.

Heidi: mielestäni suunnittelu ja toiminnan toteutus sekä ohjaus olivat opinnäytetyön antoisinta aikaa. Kaiken kaikkiaan koko opinnäytetyö on ollut erittäin opettava ja hyvä kokemus. Olen tehnyt koko opinnäytetyön prosessin aikana kaikki minulle suunnatut tehtävät ajallaan ja olen myös ollut koko prosessin ajan innostuneesti mukana sekä panostanut parhaalla mahdollisella tavalla. Oman toiminnan kehittämisessä tulisi kohdallani mielestäni kiinnittää huomiota päätösten tekemiseen. Minulla on melko haastavaa jäädä pohdiskelemaan asioita kovin kauaksi aikaa. Tästä on haittaa siinä mielessä, ettei aina kaikessa tule otettua välttämättä kaikkia puolia huomioon. Toki siitä on myös hyötyä, esimerkiksi ongelmatilanteissa pystyn nopeasti ratkaisemaan pulman. Minun tulisi myös oppia odottamaan sopivaa tilannetta, jossa voin täydentää toisen puhetta. Välillä on käynyt niin, että olen täydentänyt toisen puhetta kesken puheen.

Koen olevani toiminnanohjaamisessa innostava ja osallistun mielelläni itsekin toimintaan. Pidän lapsista erittäin paljon ja mielestäni mikään ei ole palkitsevampaa, kuin nähdä onnellinen ja onnistunut lapsi, joka on saanut toteuttaa itseään turvallisessa ilmapiirissä. Minua ei häirinnyt vanhempien läsnäolo toimintatuokioiden sivustakatsojina. En ajatellut koko asiaa, kuin vasta sitten lopuksi kun meiltä kysyttiin, että miltä se tuntui, kun kokoajan monta silmäparia seuraa toimintamme ohjaamista. Uskon, että kun heittäytyy toimintaa mukaan sekä on oma itsensä, niin toiminta onnistuu.

Ammatillisesti olen oppinut valtavan määrän ja juurikin sitä kaivattua varhaiskasvatusta käytännössä. Opinnäytetyömme kautta sain oivan mahdollisuuden oppia toiminnan suunnittelua, ohjaamista ja arviointia käytännössä. Teoreettinen puoli opinnäytetyössä on opettanut paljon, koska sen työstämisen aikana on päässyt tutustumaan valtavan mainioihin teoksiin. Arviointiosuus puolestaan on antanut oppia siihen millaisin eri menetelmin voidaan kerätä arviointiaineistoa toiminnasta ja miten aineistoa tulee analysoida. Sisäiset tutkija ja kehittäjä ovat heränneet minussa. On todella paljon mielenkiintoisia asioita, joita tekisi mieli alkaa tutkimaan, tutkijan työ on todella mielenkiintoista. Tämän työn kautta ensimmäistä kertaa olen todella saanut palautetta toiminnasta, jota olen ollut suunnittelemassa, toteuttamassa ja ohjaamassa. Noin 100 lapsen perheet ja ammattitaitoiset työntekijät ovat olleet arvioimassa koko ajan toimintaa, saaduista palautteista täytyy olla ylpeä.

Hemina: arvioin omaa toimintaani opinnäytetyön teon aikana tekemieni havaintojen sekä oppimispäiväkirjan avulla. Opinnäytetyön teko oli hieno, mutta haasteellinen kokonaisuus. Itse toiminta-osuus ja sen suunnittelu ja ohjaus oli mieleisin osio koko opinnäytetyöstä. Kirjoitusvaihe toi omat haasteensa ja teorian kasaaminen ja kirjallisuuteen tutustuminen oli todella aikaa vievää, mutta samalla antoi uutta informaatiota. Arviointiosuus kirjoittaessa oli vaativaa, mutta konkretisoi toimintaamme ja sen tuloksia kirjoitusosiossa erittäin hyvin. Kokonaisuus oli mielestäni kuitenkin onnistunut. Asetetut tavoitteet ja tehtävät toteutuivat kaikki ajallaan ja haasteista huolimatta.

Omaa toimintaani arvioidessa katsoisin, että minun tulisi vielä ehkä asteen enemmän kehittää ohjaajuutta. Saan auktoriteetin ja heittäydyn ja pidän toimintaan osallistumisesta, mutta aloitus saattaa vielä välillä tuntua jännittävältä. Minulla on paljon kokemusta, mutta se on silti seikka missä voin vielä kehittää itseäni. Leikkipuistoissa asiakaskunta on erittäin laaja ja ryhmäkoot vaihtelevia, mikä toi omalla kohdallani omia haasteita, kun jokaisella toimintakerralla oli uusia lapsia mukana. Saimme myös palautetta päällekkäin puhumisesta. Omalla kohdallani tiedostan, että tämä saattaa olla huono tapa, kun täydennän toisen puheita varsinkin jos henkilö/työpari on tuttu. Tämäkin on ominaisuus mitä voi työstää niin, ettei se tuntuisi muiden mielestä häiritsevältä.

Toiminnanohjaus on kuitenkin entuudestaan tuttua tekemistä ja eräänä vahvuutenani pidän tietynlaista lapsenmielisyyttä. Tarkoitin tällä sitä, että olen itsekkin aidosti ja innoissani mukana toiminnassa. Toki olen samaan aikaan omaksunut ohjaajan roolin ja sen mukanaan tuomat seikat. Se, että menee itse rohkeasti mukaan innostaa myös lapsia. Vanhempien läsnäolo tuntui ensin hieman hassulta, mutta siihenkin tottui. Omaa toimintaani arvioidessa olen myös tyytyväinen itseäni siinä, että tarpeen tullen pystyn myös olemaan niin sanotusti järjestyksen ylläpitäjä. Tarkoitin tällä sitä, että pitää huolen, että sääntöjä noudatetaan ja esimerkiksi kiusaamistilanteisiin tai muihin vastaaviin puututaan tilanteen vaatimalla tavalla.

Ammatillisen osaamisen ja sen kehittämisen kannalta opinnäytetyö on antanut todella paljon. Jo sen mukanaan tuoma teorian tieto on ollut valtava ja sellainen mistä on ollut aidosti hyötyä. Olen opinnäytetyötä työstäessäni saanut paljon enemmän itselleni uutta, hyödyllistä teoriaa, kuin olin osannut edes kuvitella. Tulosten arviointi ja siihen liittyvät seikat tulivat minulle koulussa viime keväänä täysin uusina asioina. Nyt ne ovat ehkä hieman paremmin konkretisoituneet, mitä pidän tietenkin ammatillisena kasvuna omalla kohdallani. Itse toimintaan ja sen ohjaamiseen sain lisää ammatillista osaamista. Kokemukset tuovat aina lisää varmuutta ja tietoa. Opin myös hallitsemaan hieman isompaakin asiakasryhmää. Pääsin myös hyödyntämään opinnäytetyössäni omaa luovaa osaamistani ja kokeilemaan myös menetelmiä mitkä olivat minulle entuudestaan tuntemattomia. Tällaisia olivat esimerkiksi satutelttä ja musiikkimaalaus.

Heidin tekemä vertaisarviointi Heminasta: olemme tehneet monia hankkeita Heminan kanssa yhdessä, joten hänen arvioiminen on melko vaivatonta. Koska olemme tutustuneet toisiimme ja toistemme tapaan tehdä työtä, niin olen oppinut kuinka toimin hänen kanssaan. Mielestäni olemme hyvä tiimi, Heminan luonne on positiivinen ja hän osaa muuntaa vaikeatkin asiat positiiviseksi. Hän ajattelee paljon ja osaa sisäistää hyvin teoreettista tietoa. Heminalla on taito kohdata lapsia ja ohjata toimintaa, hän tarttuu haasteellisiin tilanteisiin rohkeasti. Hänen kanssaan emme ole kertaakaan joutuneet eripuraan tehtävien jaossa tai missään muussakaan toiminnassa.

Hemina on hoitanut kaikki tehtävät ajallaan ja suoriutunut niistä aina tavoitteidemme mukaisesti. Jos jotain Heminan tulisi kehittää, niin rohkeutta tuoda enemmän omia ajatuksia ilmi. Koska itse olen tällainen päällepäsmäri, niin rauhallisen Heminan on välillä vaikeaa saada omia ajatuksia tuotua läpi. Kyllä hän sitten tarvittaessa, sanoo suuremmalla äänellä, jos hänellä on sellainen asia joka pitää tuoda julki. Heminalla on myös mieletön taiteellinen ja luonnonläheinen puoli, josta on todella runsaasti ollut hyötyä tässä opinnäytetyössä. Hän on myös kielellisesti lahjakas persoona.

Heminan tekemä vertaisarviointi Heidistä: työskentely Heidin kanssa on ollut mukavaa ja antoisaa. Olemme viime keväästä asti käyneet kurseja ja hankkeita yhdessä ja yhteistyö saa hyvän päätöksen opinnäytetyöhön. Työskentelemme tiiminä erittäin hyvin. Heidi on ahkera ja käytännöllinen sekä päättäväinen persoona. Toimiessaan Heidi on tehokas ja erittäin hyvä lasten kanssa sekä ohjaamisessa ja toiminnan suunnittelussa. Yhteistyömme sujuu hyvin ja tehtävänjaot ja vastualueet ovat aina selkeitä. Heidi on hoitanut kaiken esimerkillisesti koko opinnäytetyön ajan ja todella antanut kaikkensa tähän työhön. Kehitettävää seikkoja voisi olla, että toisinaan Heidin päätöksenteko on todella nopeatempoista, vaikka tarkoitusperät ovat hyvät. Tästä ei ole ikinä koitunut mitään negatiivista, mutta eri ratkaisuja voisi pohtia ja punnita välillä ehkä enemmän, kunhan tilanne niin sallii. Heidi on myös aidosti varhaiskasvatuksesta ja

lasten hyvinvoinnista kiinnostunut ja hänellä on myös paljon kokemusten mukanaan tuomaa tietoa mikä on ollut etulyöntiasema opinnäytetyötä tehdessämme.

Opinnäytetyön prosessin yhteinen arviointi: opinnäytetyö toteutettiin parityönä, joka joskus voi olla haasteellista. Meillä kuitenkin on ollut erinomainen yhteistyö ja tehtävän jaot ovat jakautuneet ilman minkäänlaisia erimielisyyksiä, koemme että juuri yhteistyö välillämme, on ollut vahvuutemme. Opinnäytetyömme tekeminen on edennyt jaksotetusti, ensimmäisellä jaksolla ideoimme ja suunnittelimme, toisella jaksolla oli toiminnallinen osuus ja kolmannella jaksolla kirjoituksen osuus. Tässä jaksottamisessa on ollut omat hyvät ja huonot puolensa. Hyvänä puolena tässä on ollut esimerkiksi, että olemme jokaisessa jaksossa saaneet keskittyä täysillä vain siihen sen hetkiseen jakson teemaan. Huonona puolena on muistaminen, eli aina pitää palata jo menneeseen ja palauttaa kaikki mieleen uudelleen. Kaikesta huolimatta olemme hyvillä mielin rakentaneet jokaista kokonaisuutta ja panostaneet niihin runsaasti.

6 Pohdinta

Asiakaskunta oli toiminnasta pitävää, vaikkakaan ei kovin runsaslukuinen. Meidän toiminta-aikamme oli klo 10- 11.30 ja sen jälkeen alkoi ruokailu klo 12.00. Huomasimme, että ruokailu toi ihmisiä lähes puolet enemmän, siihen verrattuna mitä heitä oli toiminta-aikana leikkipuistossa. Tätä meidän havaintoa tuki myös leikkipuiston henkilökunnan havainnot, he olivat myös huomioineet, että kävijöitä on eniten ruokailu-aikaan. He kertoivat, että asiakkaat ovat heidän teettämässään kyselyissä erikseen toivoneet ohjattua toimintaa leikkipuistoon, mutta eivät tule kuitenkaan osallistumaan toiminta-aikaan.

Toteutimme toiminnat kahden viikon aikana, tänä aikana meille tuli näkyväksi, että oli noin 5-8 kävijää, jotka kävivät päivittäin, loput olivat satunnaisia kävijöitä tai vain ruokailuun osallistuvia. Voimme hyvin kuvitella, että työntekijöillä saattaa joskus tulla turhautumisen tunteita tässä asiassa, varsinkin kesäaikaan. Olisimme mielellämme pitäneet isommalle ryhmälle toimintatuokioita, odotimme suurempaa osallistumista ja ajattelimme mainostamisen vaikuttavan kävijämäärän lisääntymiseen. Musiikkimaalaus oli odotusten mukainen kaikin puolin, osallistujia oli tuona kertana noin 28 henkilöä. Tämä olisi ollut ihanteellinen osallistujamäärä jokaisella toimintakerralla.

Olemme tarkastelleet opinnäytetyötämme useiden eri eettisten näkökulmien kannalta. Tutkimuseettistä näkökulmaa tarkasteltaessa lähdimme pohtimaan onko opinnäytetyömme tarpeellinen ja merkityksellinen. Kiinnitimme myös huomiota siihen, mikä meistä oli tärkeää ja mihin erityisesti halusimme kiinnittää huomiota. Avoimen, maksuttoman toiminnan kehittäminen oli oma kehityskohteemme. Kasvu-ympäristö vaikuttaa lapsen minuuteen, persoonallisuuteen ja käyttäytymismalleihin. Riskitekijät, kuten perheongelmat, köyhyys ja tuen puuttuminen kasvu-ympäristössä, kasvattavat lapsen syrjäytymisen riskiä. (Bardy ym. 2001, 37-38.) Lapsilla on

tarve saada läsnä olevaa suhdetta aikuiseen jokapäiväisesti, aikuisella tulee olla kyky kohdata ja vastaanottaa lapsen ilot ja surut sekä olla esimerkkinä ja edellä kävijänä maailman ymmärtämisessä. (Bardy ym. 2001, 142.)

Lapsella on taito nähdä ihmiset kokonaisuutena, hänellä on taito lukea sanatonta viestintää paremmin, kuin kuulla sitä puheena. Eleet, ilmeet, äänensävyt ja olemus viestittävät lapselle enemmän, kuin puhuttu asia. Lapselle vanhemman rakkaus välittyy parhaiten katseen ja kosketuksen kautta. Vanhemman iloitseminen lapsesta on merkityksellistä lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksessa. Vanhemman elämässä voi joskus olla erilaisia kuormittavia tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen ja vanhemman vuorovaikutukseen aiheuttaen kielteisen ilmapiirin heidän välilleen. Lapsen ja aikuisen vuorovaikutuksen tukemiseen on olemassa keinoja, jotta vanhemman ilon, arvostamisen ja kiintymyksen tunteet heräävät jälleen lapseen. Näitä keinoja voivat olla esimerkiksi luovat toiminnot, joiden kautta vanhempi voi lähteä luomaan vuorovaikutusta lapseen, kehumalla ja iloitsamalla lapsesta. (Korhonen, 2008, 1-5.)

Leikkipuiston kävijöistä noin 90 % tulee puistoon aikuisen kanssa. Aikuisen ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen voidaan vaikuttaa luovien toimintamuotojen kautta. Toiminnan suunnittelussa tulee huomioida, että tavoitteena on tuottaa lapsille ilon ja onnistumisen kokemuksia, jolloin toiminnan tulee olla sellaista, että niitä voidaan saavuttaa. Kun lapsi osallistuu toimintaa yksin tai yhdessä vanhemman kanssa ja hän saa positiivista palautetta sekä hyväksyntää hänen itsetunto kasvaa ja vanhemman sekä lapsen vuorovaikutus paranee. Havainnoimme monia tapauksia, joissa lapsen kasvot loistivat vanhemmalta tai meiltä saadusta palautteesta sekä kannustamisesta. Paras palkinto oli koko toiminta-ajalla se, kun näki lasten iloiset kasvot ja onnistumisen kokemukset.

Useimmat alakouluikäiset lapset saattavat olla kesäpäivinä yksin kotona, joten pidimme tärkeänä asiana luoda turvallista ja houkuttelevaa ympäristöä, jossa olisi mielekästä tekemistä. Pyrimme luomaan sellaista matalankynnyksen helppoa toimintaa, johon lapset osallistuisivat mielellään. Olimme saaneet esitietoja, joiden mukaan juuri alakouluikäiset lapset olisivat haasteellinen kohderyhmä osallistamisen kannalta. Pohdimme eriarvoisuuden kysymyksiä ja halusimme tehdä selväksi, että suunnittelemamme toiminta ei vaadi esimerkiksi perheeltä minkään laista taloudellista kustannusta ja toiminta on avointa jokaiselle siihen osallistuvaan haluavalle riippumatta minkäänlaisista taustatekijöistä.

Luovien toimintojen hyödyntäminen toiminnassa oli mielestämme tärkeässä asemassa koko opinnäytetyön toiminnassa. Luovat toiminnot tukevat omalta osaltaan lapsen monipuolista kehitystä ja niillä on positiivinen vaikutus moneen eri kehityksen osa-alueeseen. Halusimme, että luovia keinoja käytettäisiin toimintaosuudessa mahdollisimman monipuolisesti kaikki eri osa-alueet huomioiden. Tällä pyrimme myös varmistamaan, että saisimme lapsia osallistumaan sillä

toimintatuokioiden ajatuksena oli, että jokaiselle olisi jotain mieluista ohjattua toimintaa. Myös syrjäytymisen ennaltaehkäisy kulki tärkeänä teemana koko opinnäytetyömme toiminnallisen osuuden ajan. Halusimme luoda ympäristön jossa lapsille tarjottaisiin mielekästä tekemistä turvallisissa aikuisen valvomisissa tiloissa.

Opinnäytetyömme toiminnallinen osuus sijoittui avoimen toiminnan ympäristöön, mikä toi mukanaan oman eettisen pohdinnan. Leikkipuistossa on lapsia ilman vanhempiaan, jossa kuitenkin vastuu lapsesta on esisijaisesti huoltajilla. Se, että meillä ei ollut lapsista etukäteen mitään tietoja toi haasteita ohjaukseen ja kohtaamiseen. Olimme tilanteessa, jossa ohjaajina meidän tuli kyetä tarkastelemaan, ettei toimintamme esimerkiksi ole liian haasteellista ja tuo epäönönistumisen kokemuksia, jos jollain lapsella sattuisi vaikkapa olemaan erityistarpeita. Huomioimme myös, ettemme asettaneet lapsia eriarvoiseen asemaan vaan esimerkiksi joukkueiden valintatilanteissa käytimme puolueettomia ratkaisutapoja. Myös aineiston keruu ja säilytys herätti tietosuojaan liittyvää pohdintaa. Kaikki haastattelumateriaali oli suunniteltu siten, että siihen ei jäisi minkäänlaisia tunnistetietoja. Ottamamme valokuvat on otettu niin, että niissä ei näy lasten kasvoja tai muitakaan mahdollisia seikkoja, joista voisi tunnistaa, esimerkiksi nimilappuja tai muuta vastaavaa. Valmistuimme hyvin kysymysten tekemiseen etukäteen, aineistoa säilytimme lukkojen takana ja hävitämme sen silppurin kautta sekä tuhoamme haastattelunauhan, kun opinnäytetyö on hyväksytty.

Koska sosiaalialan harjoittaminen tavoittaa niin laajan asiakaskunnan, on eettisyys ja eettinen harkinta tärkeässä roolissa joka kohdassa. Teimme eettistä pohdintaa liittyen toiminnan toteutukseen ja keinoihin. Täytyy muistaa, että vaikka kyseessä onkin opinnäytetyö, olimme kuitenkin valmistumassa alan ammattilaisiksi ja meillä on jo nyt henkilökohtainen vastuu siitä mitä ja miten päätämme järjestää ja toteuttaa sekä ohjata ja arvioida. Asiakaskunnan kohtaaminen ja heidän kokonaisvaltainen huomioiminen on tärkeässä roolissa toimintaa suunnitellessa.

Asiakaslähtöisyys ja tässä tapauksessa nimenomaan lapsilähtöisyys painottui omassa opinnäytetyössämme. Opinnäytetyön sisältöä suunnitellessa otimme huomioon, että menettelytavat vastaavat asiakkaiden tarpeita ja eettisiä periaatteita parhaalla mahdollisella tavalla. Lapsilähtöisyys näkyi toiminnassa esimerkiksi siten, että kaikki toiminta oli vapaaehtoista. Jokainen lapsi sai itse päättää osallistuiko vai ei. Leikeissä kuunteelimme lasten toiveita ja leikimme niitä leikkejä kaksi kertaa, jotka saivat lapsilta kannatusta. Kädentaidollisissa tuokioissa annoimme lasten itse käyttää omaa luovuuttaan toteuttaessaan taidetta.

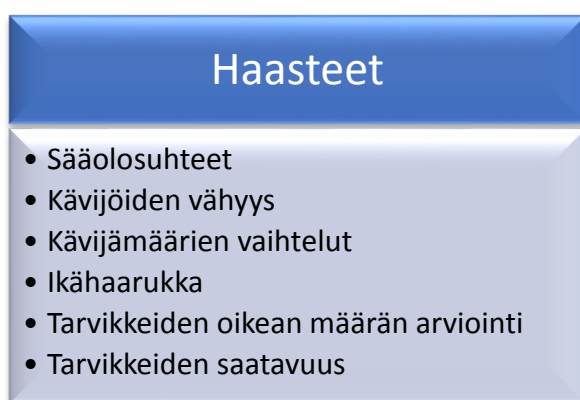
Kaikelle ammatilliselle toiminnalle on tyypillistä, että se liittyy välillisesti tai välittömästi toisiin ihmisiin. Terveys sekä turvallisuus ovat erittäin tärkeitä arvoja, joita tulee ammattilaisena vaalia ja arvostaa. Turvallisuuskysymykset olivat tärkeässä asemassa myös opinnäytetyössämme ja toiminnan suunnittelu pohjautui myös sitä asiaa ajatellen. Terveys- ja turvallisuusseikat oli

otettava huomioon tai niitä on osattava ajatella siten, että ainakaan siihen liittyviä riskejä ei tule tai ne ovat parhaalla mahdollisella tapaa vältettävissä. Turvallisuutta lisäsimme esimerkiksi sillä, että aikuisia oli kokoajan useita paikalla.

Eräänä ihmisen kasvun ja hyvinvoinnin keskeisenä viitekehystenä on myös sosiaalinen ympäristö ja sen merkitys. Tämän näkökulman hahmottaminen auttoi käsittämään paremmin asiakkaan hyvinvoinnin ja ympäristön välisiä suhteita sekä niihin liittyviä resursseja, haasteita ja ongelmia. Opinnäytetyöhön liittyen oli näitäkin asioita pohdittava. Ympäristönä tai alueena paikka, jossa toteutimme opinnäytetyömme toiminnallisen osuuden, on monikulttuurinen ja erittäin heterogeeninen alue. Ympäristön vaikutus oli näkyvässä ja esimerkiksi oman toimintaympäristömme mahdollistamat resurssit oli huomioitu jo suunnitteluvaiheessa. Toimintamme suunniteltiin niin, ettei siitä koituisi erityisiä materiaalikustannuksia tai hankintoja leikkipuistolle, koska liputamme ekologisen ajattelun ja toiminnan puolesta.

Opinnäytetyössämme otimme huomioon esimerkiksi asiakaskunnan moninaisuuden ja toteutimme sellaista toimintaa, jotta mahdollisimman moni osallistuja koki sen mielekkääksi. Eettinen herkkyys käsittääkin sen, kuinka oma toiminta vaikuttaa toisten ihmisten hyvinvointiin. Erilaiset mahdolliset toimintalinjat ja niiden seuraukset kullekin osapuolelle sekä tilanteissa kehittyvien omien tunteiden, asenteiden ja ennakkoluulojen tunnistaminen ja reflektointi ovat myös olennaisessa avainasemassa liittyen opinnäytetyön eettiseen pohdintaan. Uskomme, että omalla innostuneella ja ennakkoluulottomalla sekä iloisella mielellämme saimme lapsille ja muillekin asiakkaille tuotua hyvää mieltä ja onnistumisen kokemuksia, jotka osaltaan saattoivat vaikuttaa positiivisesti heidän hyvinvointiinsa.

Haasteita opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa oli jonkin verran, olemme niistä keskeisimmät koonneet seuraaviin kappaleisiin, omien havaintojemme ja oppimispäiväkirjojemme pohjalta.

Kuvio 10: Toiminnallisen osuuden haasteet

Koimme lasten osallistujamäärän vaihtelevuuden haasteena, jonka vuoksi jokaisella toimintakerralla varauduimme ottamaan paljon lapsia mukaan toimintaan. Mielestämme oli parempi varautua suureen joukkoon, kun sitten kesken toiminnan lähteä etsimään lisää välineitä. Haastetta tuotti, että emme tienneet osallistujien ikää ennalta, eli kaikki toiminta tuli suunnitella niin, että se sopisi 1-9 vuotiaille lapsille. Ikävaihtelut rajoittivat meidän ennalta suunnittelemaamme toimintaamme, jonka olimme suunnitelleet alkuopetusikäisille lapsille niin, että toiminta tukisi heidän fyysis-motorista, sosio-emotionaalista ja kognitiivinen oppimistaan. Fyysis-motorinen alue käsittää esimerkiksi liikuntataitoja. Sosio-emotionaalinen alue käsittää itsetuntoon liittyvät tekijöitä kuten itseilmaisua ja toisten kanssa tapahtuvaan toimintaan liittyviä tekijöitä. Kognitiivinen alue tarkoittaa tiedollisia tavoitteita, sääntöjen omaksumista ja oman oivalluksen kautta oppimista. Olimme suunnitelleet, että alkuopetuksen ikäiset lapset olisivat meidän toiminnassa eniten osallistuvia, niin toimintaa tuli monessa tilanteessa muuttaa, jotta se sopisi kaikenikäisille kävijöille. Alkuopetusikäisiä oli 37 % osallistuneista.

Ympäristö loi myös omia haasteitaan, koska pääasiassa kaikki toiminta tuli toteuttaa ulkotiiloissa. Leikkipuistolla ei esimerkiksi ole omaa salia, jota olisi voinut hyödyntää sadepäivinä. Myöskään sisätilat eivät olisi soveltuneet liikunnallisten toimintojen toteuttamiseen. Myös sään vaikutukset kaikissa suhteissa vaikuttivat esimerkiksi kävijöiden määrään. Jos sattui satamaan vettä, niin ihmisiä ei tullut varsinkaan toiminnallisiin osuuksiin osallistumaan. Hellepäivinä taas monet nauttivat mielellään altaalla olost. Esimerkiksi satutelttä ja karaoke päivät olivat todella aurinkoisia ja telttä oli sisätiloissa, jolloin kävijöitä ei miellyttänyt tulla sisätiloihin. Sadepäivä vaikutti MM-jalkapallo toimintaan, koska silloin satoi kaatamalla vettä, niin eihän lapsia tullut nimeksikään. Pyysimme viereisen päiväkodin lapsia osallistumaan ja osa halusi tulla mukamme pelaamaan kentälle ja näin toiminta saatiin hienosti toteutettua.

Haasteita oli myös materiaalien suhteen, koska meillä ei ollut minkäänlaista budjettia, emmekä halunneet käyttää kaikessa toiminnassa leikkipuiston jo muutenkin melko niukkaa materiaali-varastoa. Hyödynsimme viereisen päiväkodin varastoa, kysymällä saisimmeko lainata sieltä välineitä, joita tarvitsimme toiminnan toteuttamisessa. Teimme oman pienen budjetin, jonka käytimme osan materiaalin hankkimiseen ostamalla, sekä lahjoittamalla puistoon, esimerkiksi brasilialaisen jalkapallon, koottavan jalkapallomaalin sekä lakanan MM-jalkapallon osallistujamaiden kartan tekoon. Keräsimme kierrätysmateriaalia lahjoituksina, kuten munakennoja ja vahvaa rautalankaa. Lainasimme osan maalaustarvikkeista sekä aistiteltan sisustuksineen koululta. Toimme teeman mukaan kotoamme tarvikkeita lainaksi, kuten juhannuksena saunavihdan ja muut juhannukseen kuuluvat materiaalit. Hyödynsimme musiikkia kaikessa toiminnassa ja sitä varten toimme tietokoneen sekä kaiuttimet kotoa. Elokuvalippuja yritimme saada lahjoituksena, siinä kuitenkin onnistumatta, joten lahjoitimme ne omakustanteisesti. Kertakäyttöiset käsipyyhkeet ja helmet kukkien koristeluihin toimme myös itse.

Meille heräsi kysymyksiä, joihin emme saaneet vastauksia oman työmme yhteydessä. Näitä kysymyksiä olisi hyvä lähteä pohtimaan, jotta leikkipuistotoiminta kehittyisi ja toiminnasta saataisiin laadukkaampaa. Heränneitä kysymyksiä olivat esimerkiksi kävijöiden toiveet leikkipuistoista tulevaisuudessa, minkälaista toimintaa leikkipuistoissa tulisi olla, että ihmiset osallistuisivat enemmän toiminnallisiin osuuksiin kesäaikana. Millaisia mietteitä kävijöissä heräisi, jos leikkipuistoihin tuotaisiin enemmän leirimuotoista toimintaa kesäaikana. Mitä ajatuksia heräisi, jos toiminta olisi liukuma-aikaisesti toteutettua. Nykyisin leikkipuistossa toteutetaan toimintaa vain aamupäivällä lyhyinä tuokioina, voisiko sitä muuttaa niin, että toimintaa olisikin esimerkiksi klo 10.00- 14.00 aikavälillä. Tulisiko kävijöiden mielestä leikkipuistoissa olla sitoutuminen toimintaan sekä ruokailuun. Kokisivatko asiakkaat mielekkääksi itse olla mukana suunnittelemassa toimintaa kesälle leikkipuistoon. Kuinka kävijöitä saataisiin tulemaan enemmän kesäisin leikkipuistoihin. Mitä kävijät olisivat mieltä, jos leikkipuiston kesäaikatoiminnasta ja ruokailusta perittäisiin kohtuullinen maksu (esimerkiksi 30€ koko kesä / perheen lapset). Voisiko leikkipuistossa olla palvelua, johon lapset voisi kesäaikaan jättää muutamaksi tunniksi hoitoon, toki korvausta vastaan.

Lähteet

- Ahonen, H. 2000. Musiikki, sanaton kieli - musiikkiterapian perusteet. Helsinki: Finn Lectura.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Bardy, M., Salmi, M. & Heino, T. 2001. Mikä lapsiamme uhkaa? Saarijärvi: Stakes
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Forssèn, K., Laine, K. & Tähtinen, J. 2002. Hyvinvoinnin tekijät ja uhat lapsuudessa. Marginaalit ja sosiaalityö. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä.
- Hirsijärvi, S., Remes, P & Sajavaara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Heikkilä, T. 1998 Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Helsinki: Sanoma Pro.
- Helenius, L. & Hynninen, J. 2011. On meillä nastatäti. Leikkikenttien vanhoja laululeikkejä. Tallinna: Kolofon baltic.
- Huovinen T., Remahl V. & Turunen S. 2009. Pallopelejä ja pelisovelluksia. Koululiikuntaliitto KLL ry. I-print Oy.
- Hujala, E. & Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 2 painos. Juva: Bookwell Oy.
- Junttila, N. 2010. Sosiaalinen kompetenssi ja yksinäisyys koululaisilla. Teoksessa Joronen, K. & Koski, A. (toim.) Tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen kouluuyhteisössä. Tampere: Tampere University Press.
- Kalliola, T., Salmi, A. & Tamminen-Vesterbacka, T. 2010. Matkalla ohjaajuuteen. Helsinki: Kirjapaja.
- Karila, K. & Lipponen, L. 2013. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tallinna Raamatutrükikoda.
- Karling, M. Ojanen, T. Sivén, T. Vihunen, R. & Vilén, M. 2008(1997?). Lapsen aika. 11. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Karvonen, P., Siren-Tiusanen, H. & Vuorinen, R. 2003. Varhaisvuosien liikunta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kaste-ohjelman Etelä-Suomen aluejohtoryhmä. 2009. Lapsen ääni-kehittämisohjelma. Suunnitelma Kaste-ohjelman toteuttamiseksi Etelä-Suomessa lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen osalta. Viitattu 20.11.2014.
http://www.lapsenaani.fi/LAPSENAANI1/Raportit/Lapsen%20%C3%A4%C3%A4ni%20hankesuunnitelma_27.12.08.pdf
- Kokljuschkin, M. & Pulli, E. 1995. Liiku ja kehity. Saarijärvi: Lasten Keskus OY.
- Korhonen, S. 2008. Lapsen ja vanhemman välisen myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen: Vuorovaikutusleikkioppaan käyttö kasvatusneuvonnan ja ohjauksen apuvälineenä. THL-julkaisuja. <http://www.thl.fi/documents/10542/473773/vuo0vovaiutusleikkiopas.pdf>
- KvantiMOTV. Tilastollinen päättely. Viitattu 16.11.2014.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/paattely/paattely.html>

Laine, A., Ruishalme, O., Salervo, P., Sivén, T. & Välimäki, P. 2009. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla. 9. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Lainiala, L. 2010. Perhepolitiikan uudet tuulet. Perheen paluu. Perhebarometri. Väestöntutkimuslaitos. Katsauksia E39/2010. Helsinki.

Leikkipuistotoiminnan kehittämishanke 2006- 2008. 2009. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston selvityksiä. Viitattu 20.11.2014.

http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/efb80b804a1563cc96b4f6b546fc4d01/4_leikkipuis-tot.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=efb80b804a1563cc96b4f6b546fc4d01

Lindblom-Yläne, S., Niemelä, R., Päivänsalo, T. & Tynjälä, P. 2005. Lukion psykologia 2. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Lindqvist, U. 2008. Varhainen tuki. Kohti hyviä käytäntöjä. Oppaita ja työkirjoja. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Viitattu 01.12.2014.

<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/69e094004a1563bd951bf5b546fc4d01/VarhTuki-NETTI.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=69e094004a1563bd951bf5b546fc4d01>

Mäkinen, M., Hongisto-Åberg, M. & Lindeberg-Piiroinen, A. 1993. Hip hoi, musisoi: musiikki varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammerpaino.

Rastas A. 2013. Kaikille lapsille. Lastenkirjallisuus liikkuvassa, monikulttuurisessa maailmassa. Vantaa: Hansaprint Oy.

Rautiainen, A. 2005. Koulu yhteisöllisenä toimijana. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu.

Rousu, S. 2007. Lastensuojelun tuloksellisuuden arviointi organisaatiossa. Näkymätön tuloksellisuus näkyväksi. Tampereen yliopisto. Kuntatalon paino, Helsinki: Viitattu 20.11.2014.

Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Syrjäläinen, E., Eronen, A. & Värri, V-M. 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere: TUP.

Varto, J. 2001. Kauneuden taito. 2001. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy- Juvenes Print.

Viittala, K. 2006. Lasten yhteinen varhaiskasvatus. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy- Juvenes Print.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuviot

Kuvio 1: Osatavoitteet, arviointikysymykset ja arviointiaineisto	17
Kuvio 2: Toimintakertojen eteneminen.....	21
Kuvio 3: Kaikkien osallistuneiden jakauma, eri toimintojen välillä.....	28
Kuvio 4: Tyttöjen ja poikien jakauma, eri toiminnoissa	31
Kuvio 5: Osallistuminen aikaisemmin, jakauma kaikkien toimintojen välillä	35
Kuvio 6: Toiminnasta pitäminen, jakauma eri toimintojen välillä	36
Kuvio 7: Osallistuminen uudelleen, jakauma toimintojen välillä	37
Kuvio 8: Osallistuminen uudelleen, jakauma vastausvaihtoehtojen välillä	37
Kuvio 9: Osallistuneiden ikäjakauma kaikissa toiminnoissa	38
Kuvio 10: Toiminallisen osuuden haasteet	45

Taulukot

Taulukko 1: Toiminnasta pitäminen, lukumäärä	36
--	----

Liitteet

Liite 1: Mainos

TAPAHTUMAPÄIVÄT

STARTTAAVAT [REDACTED] PUISTOSSA

9-16.6.2014 KAIKKI MUKAAN!!!

Maanantaina 9.6:

Satujen maailma ☺

Tiistaina 10.6:

Perinneleikit ☺

Keskiviikkona 11.6:

Musiikkimaalausta & käsien sekä jalkojen painantaa! ☺

Torstaina 12.6:

Aivojuppaa → Tietovisailua Helsingistä ja Bingoilua! ☺

Perjantaina: 13.6:

Woppaaa!!! JALKAPALLON MM-OTTELU!!! Brasilialaisen teeman tuomana!!! ☺

Maanantai 16.6:

Juhannusjuhlat, Nuori HAITARIN SOITTAJA esiintyy, musiikista riemua; karaokea, levyraati ja soittimien soittoa! ☺

Keskiviikko 18.6:

Liikkumisen riemua, liikuntarata & aarteen etsintää ☺

Torstai 19.6:

Toiveiden & Kukkien päivä, kukkien askartelua & toiveiden toimintaa ☺

Tervetuloa mukaan viihtymään!

Tapautumapäivät järjestetään Laurean ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opinnäytetyönä.

*Opinnäytetyön tarkoitus on kehittää kesä-ajan puistotoimintaa.
Keräämme palautetta toiminnasta jokaisen toimintapäivän jälkeen osallistuneilta.*

1-2 luokkalaisilla on mahdollista osallistua arvontaan, jos he osallistuvat toimintaamme. Arvontalaatikoon saa laittaa jokaisen osallistumiskerran jälkeen nimilapun. Nimilapuista arvotaan viimeisenä tapahtumapäivänä kaksi leffalippua!

Tervetuloa Toivottavat Laurean opiskelijat: Hemina Nissinen & Heidi Sutt ☺

Liite 2: Osallistuneiden kyselylomake

Sinä olet?

Tyttö

Poika

Ikäsi on?

alle 6 vuotta

6-8 vuotta

yli 8 vuotta

Oletko ennen osallistunut tämän kaltaiseen toimintaan kesällä leikkipuistossa?

Olen

En ole

Mitä pidit tästä toiminnasta?

Haluaisitko osallistua toimintaan uudelleen?

Kiitos palautteestasi 😊

Liite 3: Yhteistyökumppanien kyselylomake

Miten toiminnan suunnittelu onnistui?

Erittäin hyvin

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Perustelut: _____

Miten toiminnan toteutus onnistui?

Erittäin hyvin

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Perustelut: _____

Miten toiminta soveltui leikkipuistoon?

Erittäin hyvin

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Perustelut: _____

Liite 4: Oppimispäiväkirja kysymykset

1. Mitkä olivat tänään vastualueeni?
2. Mitkä koin haasteeksi?
3. Missä koin onnistuneeni?
4. Tekisinkö jotain toisin?
5. Saivatko lapset mielestäni onnistumisen kokemuksia?
6. Miten toimintatuokio soveltui käytännössä lapsille?
7. Oliko toimintatuokio onnistunut?
8. Vastasiko toimintatuokio toimintasuunnitelmaa?
9. Omat havainnot asiakastyytyväisyydestä:
10. Miten oma ohjaamiseni onnistui ja toteutui?
11. Muuta:

Liite 5: Mitali jalkapallon MM-otteluun osallistumisesta lapsille

Kesätyöntekijän opas

Tämä opas on tehty leikkipuiston kesäaikaan toteutettujen teemapäivien mukaan. Opas on osa kahden sosionomiopiskelijan opinnäytetyötä. Yhteisenä kiinnostuksen kohteena on meillä ollut toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen varhaiskasvatuksen parissa, kytkeytyen leikkipuiston kesätoiminnan kehittämiseen ja oman ammatillisen osaamisen lisäämiseen. Toiminnallinen osuus sisälsi erilaisista toiminnoista koostuneita kahdeksan kerran toimintapäiviä, iloisille ja motivoituneille lapsille leikkipuistossa kesäaikaan. Toiminnallinen osuus oli opinnäytetyömme antoisinta ja ihaninta aikaa.

Opas on suunniteltu leikkipuiston kesätyöntekijöille ja varhaiskasvatuksen tueksi esimerkiksi päiväkoteihin. Toiminnat on suunniteltu niin, että ne monipuolisesti edistävät ja tukevat lasten tavoitteellista kehittymistä.

Haluamme kiittää opinnäytetyömme valmistumisesta erityisesti yhteistyökumppanina toiminutta leikkipuistoa ja sen henkilökuntaa, siellä olevia lapsia ja heidän vanhempia kaikesta tuesta, joustavuudesta ja ennen kaikkea osallistumisesta opinnäytetyöprosessiimme. Kiitos kansion valmistumisesta kuuluu myös opinnäytetyötämme ohjanneelle opettajille.

Lukijalle iloisia ja antoisia hetkiä lasten ohjaamisen parissa, toivomme että opas on hyödyksi.

Tekijät: Hemina Nissinen & Heidi Sutt 2014

Lapsen kehitysvaiheet

Kognitiivinen kehitys

- Sensomotorinen vaihe (0–2 v.)
 - ajattelu perustuu liikkumiseen ja aistimiseen
 - uusi tieto sulautuu vanhaan
- Esioperationaalinen vaihe (2–6/7 v.)
 - symbolifunktion syntyminen
- Konkreettisten operaatioiden vaihe (6/7–12 v.)
 - ajattelussa käytetään konkreettisiä asioita.
 - abstraktit käsitteet ovat vielä vaikeita (rajoittaa ajattelua).
 - käsitteiden hierarkkisuus syntyy (luokitteluiden rakentelu).
- Formaalisten operaatioiden kausi (12–16 v.)
 - ajattelun irrottautuu konkreettisesta ympäristöstä. Abstrakti ajattelu mahdollistuu.
 - hypoteesit ja olettamusten vertailu mahdollista.

Emotionaalinen kehitys

Emotionaalisista taidoista kehittyvät ensimmäisinä negatiiviset tunteet (kiukku, viha) ja vasta myöhemmin positiiviset tuntemukset. Ensimmäisenä kehitty myös hyvänolon tunne ja myöhemmin esimerkiksi ilo ja onni. Tunne-elämän ja mielen puolustuskeinot valmiita vasta yli 20 vuotiaana.

Motorinen kehitys

- Refleksitoimintojen vaihe (ikävuodet 0-1),
- Alkeellisten taitojen omaksumisen vaihe (ikävuodet 1-2),
- Motoristen perustaitojen oppimisen vaihe (ikävuodet 2-7),
- Lajitaitojen oppimisen vaihe (ikävuodet 7-15)
- Opittujen taitojen hyödyntämisen vaihe (15 vuodesta eteenpäin)

Fyysinen kehitys

Lapsen fyysinen kehitys koostuu useiden kudosten kasvusta ja kehittymisestä:

- lihaskudos
- luukudos
- hermokudos
- verikudos
- epiteelikudos

Näiden kudosten kasvun ja kehittymisen seurauksena lapsen fyysinen kasvu ja koko kehittyvät nopeasti. Lapsi on syntyessään n 3 kg ja paino lisääntyy ensimmäisen elinvuoden aikana n. kolminkertaiseksi. Pituus kasvaa n 20 -10 cm ensimmäisen kahden vuoden aikana ja sen jälkeen leikki-iässä n 5 cm vuodessa ja siitä lähtien hyvin yksilöllisesti riippuen ympäristö- ja perintötekijöistä.

Lapsen kehitysvaiheiden havainnointikaavake

2- vuotias osaa	<p>Heittää palloa. Potkaista palloa kaatumatta. Kävellä ja juosta. Pitää lyhytaikaisesti tasapainon. Kieriä, pyöriä. Hypätä alas.</p>	<p>Rakentaa ison palikan tornin. Jäljentää pystysuoran viivan. Noudattaa ohjeita ja neuvoja.</p>
3- vuotias osaa	<p>Heittää palloa kohteeseen. Ottaa pallon satunnaisesti kiinni. Tasapainoilu kävellen (leveys 20cm). Hyppää tasajalkaa. Kävelee varpaillaan. Kuperkeikan teko eteenpäin selälleen.</p>	<p>Riisuu itse. Jäljentää ympyrän. Erotaa kokoja. Noudattaa 2-osaisia ohjeita.</p>
4- vuotias osaa	<p>Suunnata heiton kohteeseen. Heiton kiinnittäminen rintaa vasten. Tasapainon pitäminen 3-4 sekuntia. Esteen alittaminen. Kuperkeikan teko istualleen. Pyörällä ajon oppiminen.</p>	<p>Jäljentää ristin. Puhe selvää, äännevirheet sallitaan.</p>
5- vuotias osaa	<p>Edellä mainitut taidot kehittyvät. Juokseminen nopeutta vaihtaen. Hyppääminen yhdellä jalalla kerrallaan 5-8 kertaa. Juokseminen ja esteen alittaminen vuorotellen. Liikuntataitojen yhdisteleminen onnistuu (esim. juoksu ja heittäminen).</p>	<p>Leikkaa saksilla paperista ympyrän. Jäljentää neliön. Piirtää ihmisen (4-5 osaa). Noudattaa 3-osaisia ohjeita.</p>
6- vuotias osaa	<p>Heiton kiinnittäminen vartaloa vasten eri korkeuksilta. Tasapainon pitäminen 10sekuntia. Tasapainoilu kävellen. Kuperkeikka eteenpäin seisaalleen. Pyöräily, hiihto, luistelu. Hyppii kummallakin jalalla erikseen 5-8 kertaa.</p>	<p>Oikea kynäote. Jäljentää kolmion. Piirtää ihmisen (5-6 osaa).</p>

Ohjaaminen ja toiminnan suunnittelu

Lasten tuokioiden ohjaamisessa on tärkeää, aluksi käydä läpi kuka sinä olet ja tehdä lasten kanssa esittelykierron. Esittelyihin voi käyttää leikinomaisia tapoja, luovuutta käyttäen. Ennen toiminnan alkua on myös hyvä käydä lasten kanssa konkreettisesti näyttämällä mitä ollaan tekemässä. Lapsista yhtä voi pyytää tulemaan näyttämään kanssasi mitä toiminnassa tulee tehdä. Tämän jälkeen on hyvä sopia säännöt lasten kanssa yhdessä, ne voivat olla jokaisen nähtävillä ilmoitustaululla tai voit laittaa kansioon jokaiselle lapselle oman kaavakkeen ja pyytää siihen nimikirjoituksen alle, että lapsi on sitoutunut noudattamaan sääntöjä osallistuessaan toimintaan.

Ohjaajan tulee olla innostava ja esimerkillisesti mukana toiminnassa. Hänellä tulee myös olla herkkyys nähdä lasten yksilölliset tarpeet ja olla tarpeen vaatiessa auktoriteetin omaava aikuinen. Ohjauksen aika on myös tärkeää olla kannustava sekä antaa lapsille positiivista palautetta. Toiminnan lopuksi on hyvä ottaa kaikki lapset vaikkakin rinkiin ja keskustella heidän kanssaan lyhyesti toiminnan onnistumisesta, näin saat arvokasta palautetta lapsilta toiminnastasi. Muista vielä antaa lapsille palautetta ryhmässä toimimisesta ja mahdollisesti voit antaa heille diplomeja, mitalit tai kunniakirjat toimintaan osallistumisesta.

Alla on esimerkkejä, kuinka toiminnan etenemisen voi suunnitella ja paljonko siihen tulisi varata aikaa. Ennen toiminnan etenemisosuuteen ryhtymistä tulee ohjaajan tehdä etukäteisvalmisteluita. Nämä voivat olla esimerkiksi liikuntavälineiden tuomista toimintakohteeseen, taidevälineiden esille laittamista ja lukuhetkeä varten, luoda mukava ja rauhallinen kohde, sekä valita kirjat.

Liikuntatoiminnan etenemisen voi suunnitella esimerkiksi näin:

- Ensin höyryt pois, nopea hippa tai itsenäistä juoksua noin 5 min
- Tutustuminen ja toiminnan esittely 5 min
- Päätoiminnan osuus noin 15–20 min
- Nopea loppuleikki, hippa tai muu nopeatempoinen leikki 5 min
- Venyttely noin 5 min
- Rentoutuminen 5 min
- Palaute ja lopetus 5min

Taidetuokion etenemisen voi suunnitella esimerkiksi näin:

- Tutustuminen ja toimintahetken esittely 5min
- Välineiden hakeminen / jakaminen 5 min
- Toimintahetken osuus 15–20 min
- Loppusiivous 5 min
- Palaute ja lopetus 5 min

Lukuhetken etenemisen voi suunnitella esimerkiksi näin:

- Tutustuminen 5min
- Asettuminen mukavasti 2 min
- Kirjan esittely 3 min
- Lukeminen 10 min (voi olla useita kirjoja)
- Palaute ja lopetus 5 m

Toimintakertojen kokonaisuudet:

1. Kerta: Satutelta	7-8
2. Kerta: Perinneleikit	9-10
3. Kerta: Musiikkimaalaus	11-12
4. Kerta: Aivojumppa	13-14
5. Kerta: MM-jalkapallo, Brasilialainen teema	15-16
6. Kerta: Juhannusjuhla & Karaoke	17-18
7. Kerta: Liikuntarata & Leikkivarjo	19-20
8. Kerta: Kukkien askartelu & Maalaus	21-22
9. Lisätietoa: Kirja- & internet-lähteet	23-24

Satutelta

Osallistujia: 4-10

Ryhmä: 4-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 30–45 minuuttia

Tila: sisätila

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (istuminen paikallaan)
- Kirjan selailu

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Kuunteleminen
- Keskittymiskyky

Välineet: telta, erilaisia satukirjoja, pehmoleluja, musiikkisatuja, videotykki, kaiuttimet, CD-soitin, tyynejä, roolivaatteet ohjaajalle/ohjaajille

Tunneperoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

- Eläytyminen ja nauttiminen

Sosiaaliset tavoitteet

- Yhteistoiminta

Ohjaus: Satuteltaan voi pyytää lapsia pienemmissä ryhmissä ja ikäryhmittäin jaettuna. Sadut kannattaa miettiä ikätason mukaisesti ja esimerkiksi perinteiset kaikille tutut sadut ovat hyviä. Kuunneltavia satuja voi lainata kirjastosta ja niitä voi kuunnella joko yksin tai yhdessä ryhmässä.

Videotykin avulla voi samaan aikaan heijastaa kirjan kuvista tehtyä esitystä. Voit myös lukea perinteiseen tapaan kirjasta satuja lapsille. Pehmolelut ja tutut satuhahmot toimivat rekvisiittana ja samalla niistä voi olla pienimmille kuuntelukaveriksi. Ohjaajien pukeutuminen satuhahmoiksi tuo tilaan hauskan lisän. Tyynyt toimivat istuimina lapsille.

Vinkki: Jos teltan tai vastaavan tilan kasaaminen tuntuu haastavalta voi johonkin huoneeseen esimerkiksi rajata alueen satutilaa varten ja sisustaa kankailla.

Isosta pöydästä saa kivan lukunurkan, kun kääntää pöydän poikittain ja laittaa siihen kankaita päälle sekä kohdevalaisimen.

Perinneleikit

Osallistujia: 6-30

Ryhmä: 4-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 30–60 minuuttia

Tila: ulkotila

Välineet: katuliidut ja pallo

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (reaktiokyky ja tasapaino)
- Esineenkäsittelyliikkeet (katuliiduilla piirtäminen, pallon potkiminen ja juokseminen)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Käsitteiden käyttäminen (nimet ja sääntöjen kuunteleminen ja noudattaminen)

Tunneperoiset ja elämykselliset tavoitteet (afektiiviset)

- Onnistumisen kokemukset ja uusiin leikkeihin osallistuminen

Sosiaaliset tavoitteet

- Yhteistoiminta

Ohjaus: Perinneleikit käsittävät paljon erilaisia vanhoja leikkejä. Ohjaajan tulee etukäteen itse tutustua haluttuun leikkiin, sääntöihin ja leikin kulkuun. Voit valita useamman leikin yhteen tuokioon (esim. tervapata, "Hura hura häitä", peili, polttopallo jne.) Tuokio kannattaa aloittaa aina piirillä, sääntöjen kerronnalla sekä muistaa alkuleikki ja rauhallinen lopetusleikki.

Vinkki: Jos mahdollista, katuliitujen avulla saa tehtyä hauskoja ja värikkäitä leikkialueita esimerkiksi tervapataa ja polttopalloa varten. Lapset tykkäävät paljon saippuakuplista ja niillä voit kruunata tuokion.

Musiikkimaalaus

Osallistujia: 4-20

Ryhmä: 4-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 30–45 minuuttia

Tila: ulkotila tai sisätila

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (erottelukyky ja muuntelukyky)
- Esineenkäsittely (leikkaaminen ja maalaaminen)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Käsitteiden oppiminen ja hahmottaminen
- Keskittymiskyky

Välineet: vahapöytäliinat, maalauspaperia, kangas, sieniä, väripaletreja, pensseleit, vesivärejä, pullovärejä, vesikuppeja, essuja, naru, pyykkipoikia, CD- soitin tai tietokone josta voi soittaa musiikkia, soittolista (CD- levyille poltettu tai vaikkapa tietokoneelle laadittu), käsiensienpesupiste tai käsipyyhkeitä

Tunnepitoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

- Uuden oppiminen ja onnistumisen kokemus

Sosiaaliset tavoitteet

- Sääntöjen kuunteleminen ja noudattaminen
- Oman vuoron odottaminen

Ohjaus: Musiikkimaalauksessa ohjaaja on ikään kuin taustalla, mutta huolehtii että tekijöillä on paikka missä työskennellä ja että kaikille riittää välineitä. Musiikin soittolistasta kannattaa tehdä tarpeeksi pitkäkestoinen. Katso myös, että jokainen tekijä viihtyy ja vesikupit pysyvät suhteellisen puhtaina.

Vinkki: Musiikkimaalauksen ideana on herättää tunteita ja tärkeintä siinä ei ole lopputulos vaan itse tekemisen hetki. Musiikin on tarkoitus olla vaihtelevaa, ikään kuin eri mielialoja ja soittolistaa tehdessä kannattaa hyödyntää esimerkiksi erilaisia lasten lauluja, klassista musiikkia, pop, rock jne. Maalaustöitä voi ripustaa puiden väliin laitetulle narulle pyykkipojilla kuivumaan.

Aivojumppa

Osallistujia: 4-20

Ryhmä: 6-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 30–45 minuuttia

Tila: sisätila

Välineet: Numeroruudut bingon peluuta varten, tietovisaa varten vastauslappuja tai esimerkiksi PowerPointesitys, johon koottu kysymykset ja vastaukset, jonka voi heijastaa videotykillä kankaaseen

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (istuminen paikallaan)
- Esineenkäsittely (numeroiden merkitseminen kynällä)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Kysymyksen ymmärtäminen
- Vastauksen löytäminen
- Keskittymiskyky

Tunneperoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

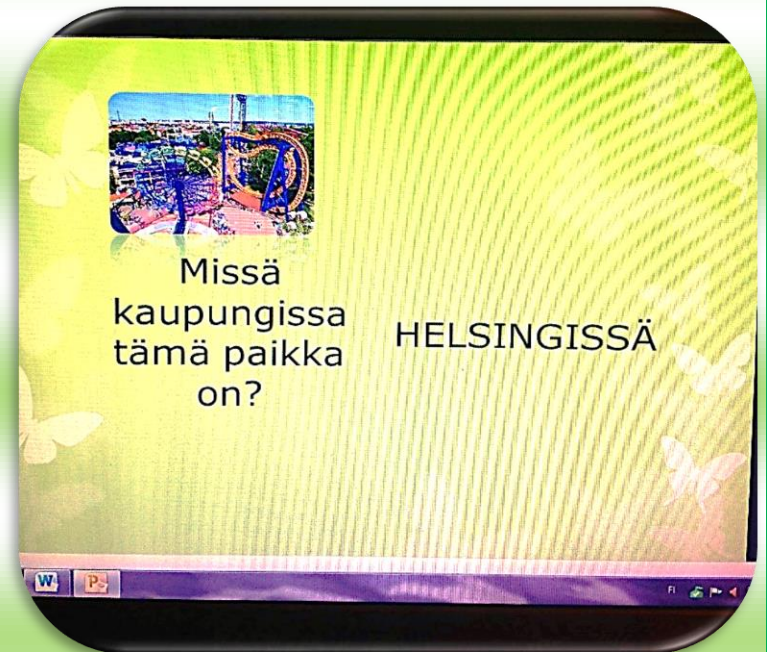
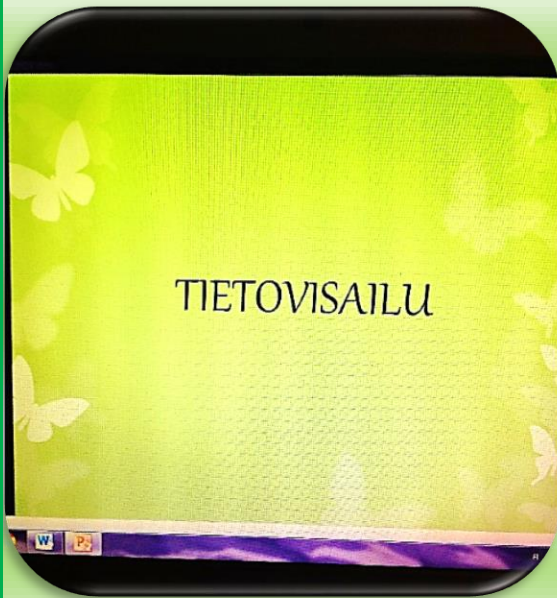
- Uuden oppiminen ja onnistumisen kokemus

Sosiaaliset tavoitteet

- Sääntöjen kuunteleminen ja noudattaminen
- Oman vuoron odottaminen

Ohjaus: Voit ohjata tietovisailua valitsemallasi tavalla, mutta muista huomioida osallistujien ikätasoinen osaaaminen. Tämänkin tuokion aluksi on hyvä kerrata säännöt. Aivojumppaa voi pitää monella eri tapaa ja voit hyödyntää muitakin keinoja, kuten erilaisia muistiin liittyviä lautapelejä, visailuja ja aivojumppaa liikunnan avulla, käyttäen esimerkiksi matemaattisia tehtäviä.

Vinkki: Jos päätät tehdä vaikkapa PowerPoint- tietovisailun, kuvien käyttäminen tuo hauskuutta visailuhetkiin, kuvia voi käyttää myös vinkin tavoin, jos osallistujat eivät tiedä vastausta kysymyksestä.

MM-jalkapallo Brasilialaisella teemalla

Osallistujia: 8-24

Ryhmä: 4-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 60 minuuttia

Tila: ulkotila / jalkapallokenttä

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (reaktiokyky, erottelukyky ja muuntelukyky)
- Esineenkäsittelyliikkeet (potkaiseminen, pallon kuljetus ja kiinniottaminen)
- Kuntotekijät (kestävyys ja nopeus)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Käsitteiden oppiminen
- Keskittymiskyky

Välineet: Jalkapallo, 2 maalia tai 4 tolppaa maaleiksi, pilli tuomaroimikseen, tolppia pelialueen rajaamiseen, pelipaidat tai muunlaiset merkit pelaajille, pelaajan puolen tunnistamiseksi, juomapiste pelaajille, itsetehdyt mitalit pelaajille tunnustukseksi, musiikkisoitin, cd tai tikku, johon tallennettu musiikki ja muuta teemaan sopivaa rekvisiittaa.

Tunnepitoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

- Uuden oppiminen

Sosiaaliset tavoitteet

- Sääntöjen kuunteleminen ja noudattaminen
- Oman vuoron odottaminen
- Yhteistoiminta

Ohjaus: Ohjaajan tulee kertoa ja näyttää lapsille miten jalkapalloa on tarkoitus pelata. Ohjaajan on hyvä itse toimia tuomarina, jotta hän pystyy hallinnoimaan peliä ja ylläpitää turvallista pelitapaa.

Ennen jalkapallon peluuseen ryhtymistä tulee pitää lihasten lämmittely ja venyttely tuokio. Hippa voi toimia lämmittelynä ja venyttely kannattaa kohdistaa etenkin jalkoihin. Tämän jälkeen osallistujat tulee jakaa kahteen joukkueeseen, joko voidaan toteuttaa jakamalla osallistujat puoliksi. Kun joukkueet on valittu, jaetaan joukkuemerkit tai paidat sekä suunnitellaan kannustushuuto. Muista laittaa pelaajille myös juomapiste.

Vinkki: Jalkapalloon saat hauskuutta pelaamalla jumpapapallolla jalkapalloa, josta voidaan käyttää nimeä nor-supallo.

Erilaisilla teemoilla saat myös vaihtelua tavalliseen jalkapalloon.

Juhannusjuhla

Osallistujia: rajaton

Ryhmä: -

Kesto: noin 30–45 minuuttia

Tila: ulkotila tai sisätila

Välineet: koivunoksia, 10 kpl erilaisia kukkia, saunakiulun, suomenlipun, juhannustaiosta ja perinteistä tehty kartonki, kirjoja juhannustaiosta ja laulujen sanat kartongille kirjoitettuna. Karaokea varten: karaokelaite ja kaksi mikkiä, 10 kpl lastenlaulu karaoke cd-levyjä, kaiuttimet, valkokangas ja videotykki.

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (reaktiokyky, laulaminen)
- Kuntotekijät (äänen kestävyys)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Laulujen sanojen lukeminen
- Keskittymiskyky

Tunneperoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

- Uuden oppiminen, muistojen herääminen ja nauttiminen

Sosiaaliset tavoitteet

- Oman vuoron odottaminen
- Yhteistoiminta

Ohjaus: Juhlaan liittyy yleensä, musiikkia, koristeita ja yhteisleikkejä. Suunnittele ajoissa toiminta ja kutsu juhlaan esiintyjä. Hanki kaikki materiaali hyvissä ajoin ennen toimintaa ja aloita juhlapaikan koristelu sekä organisointi vähintään kaksi tuntia ennen juhlaa. Muista huomioida sääolosuhteet ja järjestää katsojille istumapaikat. Karaoken valmistelussa on tärkeää testata laitteet ennen toimintaa sekä varmistaa, että CD-levyt toimivat. Kokoa kartongille edellisenä päivänä valmiiksi taiat, perinteet ja laulujen sanat.

Vinkki: Mieti valmiiksi ulkojuhlan suunnittelussa, miten järjestät juhlan vesisateen sattuessa. Voit valmistella kävijöille vaikka silkkipaperista omat juhannusruusut, joita jaat tapahtumassa.

Liikuntarata

Osallistujia: 4-20

Ryhmä: 4-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 30–45 minuuttia

Tila: sisätila tai ulkotila

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (reaktiokyky, erottelukyky ja muuntelukyky)
- Esineenkäsittelyliikkeet (Kohteeseen heittäminen, mailalla lyöminen, tasapainoilu ja ryömiminen)
- Kuntotekijät (kestävyys, tarkkuus ja nopeus)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Käsitteiden oppiminen ja hahmottaminen
- Keskittymiskyky

Välineet: hernepusseja, erilaisia askelkuvioita havainnoivia merkkejä, ämpäri, palloja, kangas johon leikattu erilaisia reikiä mistä voi heittää palloja läpi, ämpärit missä narut joiden avulla voi kävellä, hyppynaru, kartioita, leikkivarjo, musiikkia (Fröbelit)

Tunneperoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

- Uuden oppiminen ja onnistumisen kokemus

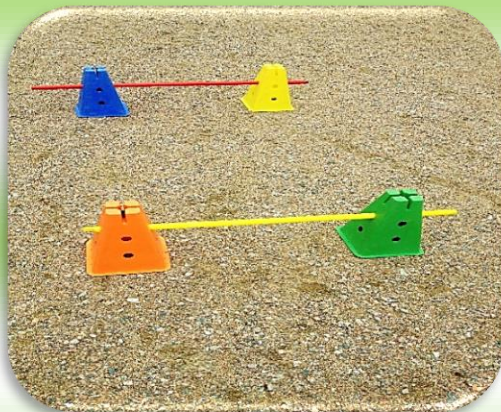
Sosiaaliset tavoitteet

- Sääntöjen kuunteleminen ja noudattaminen
- Oman vuoron odottaminen

Ohjaus: Ohjaajan tulee kertoa ja näyttää lapsille mitä kullakin toimintapisteellä tehdään. Temppuradan turvallisuutta voi ohjaajan toimesta lisätä siten, että asettuu itse turvaamaan sekä avustamaan kaikkein haastavimmissa tehtävissä. Mikäli joku temppuradan pisteistä ei toimi suunnitellusti, voi sitä muuttaa toimivampaan suuntaan. Ohjaajan tulee käyttää mielikuvitustaan, sillä temppurataan käyttökelpoisia esteitä ja välineitä löytyy lähes mistä vain. Toimintaa voidaan kehittää haastavammaksi tai helpottaa tarpeen vaatiessa. Temppurata mahdollistaa lapsen yksilöllisen huomioimisen ja kannustamisen kullakin toimintapisteellä. Käytä mahdollisimman montaa apuohjaajaa turvallisen toimintaympäristön luomiseksi. Soita taustalla menevää musiikkia, kuten Fröbelin palikoita ja saat lapset innostuneesti liikkumaan.

Vinkki: Temppurata kannattaa kasata hyvissä ajoin, noin 15-25min. ennen itse toiminnan alkua ja kasaamisessa kannattaa huomioida osallistujien ikätaso. Leikkivarjolla saa tehtyä paljon erilaisia lopetusleikkejä.

Kukkien askartelu

Osallistujia: 4-20

Ryhmä: 4-9-vuotiaiden sekaryhmä

Kesto: noin 30 minuuttia

Tila: sisätila tai ulkotila

Fyysiset ja motoriset tavoitteet

- Taitotekijät (erottelukyky ja muuntelukyky)
- Esineenkäsittely (leikkaaminen ja maalaaminen)

Kognitiiviset tavoitteet (tiedolliset)

- Käsitteiden oppiminen ja hahmottaminen
- Keskittymiskyky

Välineet: Vahapöytäliina, pensseleitä, essuja vesikuppeja, pullovärejä, kananmunakennoja, paksua rautalankaa, kostutettuja käsipyyhkeitä, maalarinteippiä, tussi, lasikuppeja, helmiä, musiikkia ja pieniä styrokspalloja

Tunneperoiset ja elämykselliset tavoitteet (affektiiviset)

- Uuden oppiminen ja onnistumisen kokemus

Sosiaaliset tavoitteet

- Sääntöjen kuunteleminen ja noudattaminen
- Oman vuoron odottaminen

Ohjaus: Lapset valitsevat kananmunakennoista askarrellun kukkasen, kukka pujotetaan rautalankaan, jonka varsi on koristeltu helmellä. Kukan pitämiseksi paikoillaan rautalangassa, laitetaan sen keskustaani pieni styrokspallo. Pulloväreillä saadaan parhaimmat värit aikaiseksi kukkiin. Kun kukat ovat valmiita, voi niihin tehdä nimilaput maalarinteipillä ja kiinnittää se kukan varteen. Tämän jälkeen kukan voi jättää kauniisti kuivumaan lasimaljakkoon.

Vinkki: Helmet kannattaa pujottaa rautalankoihin jo etukäteen ja osallistujien iän ja määrän huomioitaessa myös kukat voidaan leikata jo etukäteen valmiiksi.

Pienimmät osallistujat voivat maalata papereihin, jos kukkien teko tuntuu liian haasteelliselta. Maalaus on myös helppo toteuttaa samassa tuokiossa.

Voit käyttää tuokiossa rauhallista musiikkia vaikka erilaisia luonnon ääniä tai sitten vaikka lasten lauluja, joita voi lauleskella maalaamisen parissa.

Kirjalähteitä leikeistä sekä toiminnoista lapsille

1. Aulio, O. 2009. Suuri leikkikirja. Gummerus Kirjapaino. Jyväskylä. Helenius, L. & Hynninen, J. 2011.
2. Huovinen T., Remahl V. & Turunen S. 2009. Pallopelejä ja pelisovelluksia. Koululiikuntaliitto KLL ry. I-print Oy.
3. Hynninen, J. 2011. On meillä nasta täti. Leikkikenttien vanhoja laululeikkejä. Kolofon baltic. Tallinna.
4. Hyppönen, M. ja Linnossuo, O. 2006. Intohimosalaatti : leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. LK-kirjat. Helsinki.
5. Jaakkola, T. 2014. Krokotiilijuoksu ja 234 muuta toimintaa motoristen taitojen kehittämiseksi. PS-kustannus. Jyväskylä.
6. Juntunen, A-L. 2001. Totta kuin kirkonrotta": perinneleikit Pohjois-Savossa. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu. Iisalmi.
7. Koivula, K. 2013. Joka leikillä lähemmä : kerhon ohjaajan käsikirja. Programmes KK & Co. Forssa.
8. Koivula, K. 2013. Väreikkaita virikkeitä : ohjaajan käsikirja. Programmes KK. Matku.
9. Koivula, K. 2001. Potkua porukkaan : ohjaajan kirja. Programmes KK. Matku.
10. Koivula, K. 2002. Hetki leikille : lasten ohjaajan kirja. Programmes KK. Matku.
11. Kokljuschkin M. & Pulli E. 1995. Liiku ja kehity. Lasten Keskus OY. Saarijärvi.
12. Kullström, M. ja Ruotsalainen S-M. 2014. Lasten liikuntakirja. Readme.fi. Helsinki.
13. Lindenbaum, P. 2006. 49 sisä- ja ulkoleikkiä. WSOY. Helsinki.
14. Loivamaa, I. 2014. Jos sul lysti on : Suomen lasten leikkirunot. Minerva. Helsinki
15. Mäkinen, M. 1993. Hip hoi, musisoi: musiikki varhaiskasvatuksessa. Tammerpaino. Tampere.
16. Mäkinen, P. 2011. Ollaanko kirkkistä? : pelejä ja leikkejä koululaisille. Otava. Helsinki.

Internet-lähteitä leikeistä sekä toiminnoista lapsille

1. Mannerheimin lastensuojeluliiton keräämiä ulkoleikkejä
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/lasten_leikit/ulkoleikit/
2. Kuvataideopas
<http://www.porttivapauteen.fi/filebank/723-Kuvataideopas.pdf>
3. Liikuntaleikkikansio
<http://www.theseus.fi/handle/10024/66941>
4. Liikuntaleikkejä
<http://www.kolumbus.fi/mm.salo/Leikit.htm#Liikuntaleikkejä>
5. Liikkumisleikkejä
<http://www.ecredo.fi/svl/data/liitteet/liikkumisleikit.pdf>
6. Leikitkö mun kaa, opas ryhmänvetäjille
http://tervekuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=bb7104fb-2111-42e9-8c05-25ba523c320f&groupId=29528
7. Perinneleikit
<http://perinneleikit.fi/liikuntaleikit/>
8. Päiväkodin ideapankki kädentaitoja, liity ryhmään Facebookissa
<https://www.facebook.com/groups/237882373033659/>
9. Runsaasti ideoita kädentaitoihin
<http://sydamestasormenpaihin.blogspot.fi/p/joulua.html>